

Rydderapporten 2024

**HOLD
NORGE
RENT**

Om Hold Norge Rent

Hold Norge Rent er en ideell forening som arbeider mot forsøpling. Foreningen skal både forebygge forsøpling og bidra til opprydding av søppel. Hold Norge Rent inviterer aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor til å bidra til en felles dugnad mot forsøpling gjennom samarbeid og medlemskap.

Se holdnorerent.no for mer informasjon.

Rapportnummer

HNR-2504

Ansvarlig utgiver

Hold Norge Rent

Utgitt

Oslo, april 2025

Redaktør

Silje Marie Kristiansen

Øvrig redaksjon

Merethe Hommelsgård

Ingeborg Rønning

Daniel Tjønn Thingvoll

Sarah Ødegården

Mari Mo

John Harald Sand

Carl Pedersen

Heidi Gromstad

Malin Stapnes Dahl

Maria Waagsnes

Randi Alsos

Cecilie Lindvall Wendelboe

Analyse

Silje Marie Kristiansen

Fotograf forside- og

baksidebilde

Max Emanuelson

Hold Norge Rent

Layout

Parabol Studio

Trykk

TS Trykk AS

Adresse

Karl Johans gate 5,

0154 Oslo

Telefon

40 00 14 38

Nettside

holdnorerent.no

Styreleder

Asgeir Knudsen

Daglig leder

Cecilie Lindvall Wendelboe

Statistisk analyse avsluttet

20.12.2024

Innhold

1	Ryddeåret 2024 i korte trekk	1
2	Innledning: Frivillig opprydding er avgjørende i arbeidet mot forsøpling	3
3	Ryddestatistikk for 2024	4
	3.1 Hva er folkeforskning på forsøpling?	4
	3.2 Datagrunnlag og metode	6
	3.3 Nøkkeltall	8
	3.4 Årets funn	16
	3.5 Kilde- og materialfordeling	22
	3.6 Innmeldt forsøpling	28
	3.7 Folkeforskningsdata fra andre aktører	29
4	Ryddesesongen i Norge	35
	4.1 Frivilligheten i Norge: 612 000 personer deltok på ryddeaksjoner i 2024	35
	4.2 Nasjonale ryddedugnader	36
	4.3 Min bit av Norge 2024	39
	4.4 Opprydding i Norge	40
	4.5 Gullklypa 2023	44
	4.6 Refusjonsordningen for eierløst marint avfall	45
	4.7 Ryddeutstyr	45
5	Profesjonell kartlegging	46
	5.1 Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer	46
	5.2 NORCE: Plast i norske elver	49
	5.3 Norwaste: Plast langs norske veier	50
	5.4 OSPAR: Overvåkning av strandsøppel	51
	5.5 Rent hav	52
	5.6 Fiskeridirektoratets opprenskningstokt	52
	5.7 Levende hav: Teineplukking	53
6	Internasjonale prosjekter	55
	6.1 Nordic Coastal Cleanup	55
	6.2 Arctic Cleanup	56
	6.3 The Ocean Cleanup	57
	6.4 CLOCC	57
	Nettverk for frivillig opprydding (NFO)	58
	Takk til de frivillige	59
	Takk til samarbeidspartnere	60
	Oversikt over frivillige aktører	61

Foto: Max Emanuelson

1 Ryddeåret 2024 i korte trekk

4 191▲
aksjoner

72 528▲
ryddere

1 164 611▲
kilo ryddet

243 256
timer ryddet

235 193▲
Antall registrerte funn

Topp 5				Topp 5			
Funn nasjonalt		Antall funn	% av alle funn	Tilstedeværelse på aksjon ¹		Antall aksjoner	% av alle aksjoner
1	Uidentifiserbare plastbiter	42 255	18%	1	Tau	559	49%
2	EPS (isopor)	23 783	10%	2	Plastflasker	505	44%
3	Tau	20 684	9%	3	Matemballasje	474	42%
4	Sigarettsneiper	18 750	8%	4	EPS (isopor)	449	39%
5	Snusposer	13 456	6%	5	Godteriemballasje	443	39%

På topp

68%
av oppryddet avfall var **plast**²

64%
av aksjonene foregikk langs **kysten**

VESTLAND

Det ble mest ryddet i **Vestland**³

20%
av ryddeaksjonene foregikk i **september**

Kildefordeling i Norge

Basert på tallrikhet

Personlig forbruk38%

Industri og næring23%

Annet20%

Fiskeri og havbruk18%

Hygiene og sanitær2%

278▼
kilo per aksjon

17▼
frivillige per aksjon

15▼
kilo avfall ryddet per frivillig

1 «Tilstedeværelse på aksjon» sier noe om hvor utbredt en funnkategori er, dvs. hvor ofte den er til stede på en ryddeaksjon.
2 EPS/XPS er ikke inkludert. EPS/XPS sammen med plast utgjorde 78%.
3 Det var flest ryddeaksjoner og frivillige registrert i Vestland, men Finnmark ryddet mest i vekt.

Foto: Max Emanuelson

2 Innledning: Frivillig opprydding er avgjørende i arbeidet mot forsøpling

Tusen takk til alle som ryddet i 2024, og takk til dere som tilrettelegger for at det er mulig. Timene dere legger ned, gjør en forskjell. Denne rydderapporten er et resultat av jobben dere gjør.

Forsøpling er et problem for hele samfunnet, og vi vil aldri kunne oppnå et forsøplingsfritt Norge uten et felles samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor. I 2024 var det, ifølge registreringer i Rydde, 72 528 frivillige i Norge som bidro til at norsk natur har 1 164 611 kilo mindre søppel. Hold Norge Rents årlige spørreundersøkelse¹ estimerer at det reelle antallet frivillige som rydder er langt høyere, over 600 000. Frivillige har definitivt gjort sin del av jobben i 2024.

Folkeforskningen som gjøres gjennom Rydde, utgjør i dag det største datasettet vi har på forsøpling i Norge. EU peker på folkeforskning som et viktig verktøy for kunnskapsinnhenting, og for forankring av engasjement i samfunnet². Gjennom bruk av Rydde har de frivilliges innsats bidratt til kunnskap om forsøpling, som kan brukes til å målrette nasjonale og lokale tiltak. Registrering av funn sørger for at vi har et solid innsiktgrunnlag i kilder og årsaker til forsøpling.

Av alt søppel som ble registrert i Rydde i 2024 var 41 prosent fra næringslivet, inkludert fiskeri og havbruk, og 38 prosent fra personlig forbruk. Gjennom Rydderapporten tilgjengeliggjøres innsikten i disse funnene for næringslivet, myndigheter og allmennheten.

Resultater fra årets rapport viser at tiden brukt av frivillige på å rydde eierløst avfall i 2024, tilsvarer 140 årsverk. Samtidig ser vi at frivillig opprydding opplever svekkede rammevilkår for hvert år som går, og i 2024 ble det også klart at fremtiden til Rydde er usikker. Hold Norge Rent ser med stor bekymring på dette. Tross at Rydde i skrivende stund går en usikker framtid i møte, oppfordrer jeg til å bruke Rydde aktivt framover. Vi trenger denne innsatsen dersom vi i fremtiden skal oppnå et forsøplingsfritt Norge.

Hold Norge Rent jobber aktivt for å sikre at det frivillige engasjementet mot forsøpling ivaretas og får de rammene de fortjener å operere under. Vi jobber derfor for at vi skal fortsette å ha et registreringsverktøy som Rydde i fremtiden.

Verdien av folkeforskningen er for høy til at vi som samfunn kan risikere å miste den. Verdien av forsøplingsfri natur er for høy til at vi som samfunn ikke skal prioritere frivillig ryddeinnsats.

Cecilie Lindvall Wendelboe

¹ Ipsos (2025). «Hold Norge Rents årlige undersøkelse om frivillig opprydding, Rydde og forsøpling».

² Forskningsrådet (2023). «Folkeforskning i Norge – en oversikt over aktiviteter og aktører».

3 Ryddestatistikk for 2024

Å sikre at det foregår regelmessig og langsiktig opprydding av forsøpling i Norge, samt samle inn kunnskap om hvor og hva som er på avveie, er essensielt for å bekjempe forsøpling. Derfor er en av Hold Norge Rents viktigste oppgaver å mobilisere til, og tilrettelegge for, frivillig opprydding og registrering av funn gjennom verktøyet Rydde (ryddenorge.no).

3.1 Hva er folkeforskning på forsøpling?

Rydde er basert på det tidligere digitale verktøyet Ryddeportalen, og ble utviklet i samarbeid med Miljødirektoratet (tidligere Senter mot marin forsøpling (Marfo)). I 2020 ble Rydde lansert som både nettside (ryddenorge.no) og app (Rydde). I mars 2024 ble Rydde relansert som responsiv nettside og appen avviklet. Nettsiden fungerer både på PC, nettbrett og mobil.

Rydde er et gratis digitalt verktøy i form av en kartløsning, som er tilpasset alle frivillige som vil rydde avfall. Verktøyet skal hjelpe frivillige med å få gjennomført ryddeaksjoner, og samle inn data om forsøpling. Brukere kan blant annet finne planlagte ryddeaksjoner som de kan delta på, planlegge sin egen aksjon, registrere data fra ryddeaksjon, og registrere et område som forsøplet slik at andre

kan rydde der. All data som registreres i Rydde er åpen for offentligheten, slik at alle, inkludert media, næringslivet, forskere og forvaltningsmyndigheter, kan bruke dataene.

Frem til 2022 var det frivillige, semi-profesjonelle og profesjonelle ryddere som registrerte data om forsøpling i Rydde. I 2022 lanserte Marfo et arbeidsverktøy kalt Rent hav, som har liknende funksjoner som Rydde, men for den profesjonelle målgruppen. Her registrerer aktører sine data, mens de frivillige registrerer data og funn i Rydde. Rent hav og Rydde synkroniseres, slik at ryddeaksjoner fra Rydde vises i kartløsningen i Rent hav og ryddeaksjoner registrert i Rent hav vises i Rydde. På den måten kan profesjonelle og frivillige koordinere sin ryddeaktivitet.

Foto: Max Emanuelson

Foto: Hold Norge Rent

All data som registreres i Rydde defineres som folkeforskningsdata. Folkeforskning er innsamling av data av personer som ikke har forskningsbakgrunn.

Og selv om profesjonell opprydding og kartlegging av forsøpling vokser, og det nå registreres data også i Rent hav, er folkeforskningen gjennom Rydde fortsatt den største kilden til kunnskap om forsøpling i Norge⁴. Dette er takket være de frivilliges innsats.

Folkeforskningsdataen fra Rydde gir oss innsikt i hvor det finnes forsøpling i Norge, hvor mye og hva slags type forsøpling, i tillegg til mulige kilder til forsøpling. Ved hjelp av Rydde kan vi spore endringer i forsøplingsbildet over tid og mellom områder. Hold Norge Rent legger derfor stor vekt på å sikre at datainnsamlingen skal være enkel og brukervennlig, samt kvalitetssikring av dataen som legges inn.

Selv om folkeforskning har andre utfordringer enn profesjonelt innhentet data, da frivillige har ulik bakgrunn, erfaringer og arbeidsmetoder, er det noe mer usikkerhet knyttet til dette datasettet. Allikevel består datasettet av flere tusen uavhengige registreringer, noe som gjør at statistikken presentert i dette kapitlet er sannsynlig.

Prosjektet Kvantestprang⁵ viste og at folkeforskningsdata er spesielt godt egnet til å:

- overvåke kilder til forsøpling over tid
- se på sammensetning av funn
- gi en pekepinn på forsøplingsverstinger

Videre viser fagfelleverdurdert forskning at folkeforskning er et nyttig verktøy for å redusere og forvalte (plast)forsøpling, og trekker også frem viktigheten av folkeforskning for å øke bevissheten rundt miljøspørsmål og for å promotere bærekraftige tiltak⁶.

Etter ti år med innsamling av folkeforskningsdata og hjelp til koordinering av ryddeaksjoner via verktøyet, går Rydde nå en usikker fremtid i møte. I 2024 besluttet Miljødirektoratet å avvikle Rydde som en del av deres portefølje, og i skrivende stund er finansiering og videre eierskap av Rydde uavklart. Hold Norge Rent håper at alle ressursene investert av frivillige inn i verktøyet ikke kastes bort.

Hold Norge Rent takker alle som har bidratt med verdifull data om forsøpling i 2024! Den tiden dere har brukt på å registrere nøkkeldata og telle og registrere funn øker kunnskapen om forsøpling i Norge. Vi ønsker å oppfordre flere til å bli en folkeforsker å registrere opprydding i 2025.

⁴ I 2024 var det rundt 3000 ryddeaksjoner registrert i verktøyet for profesjonell opprydding, Rent Hav (les mer i kapittel 5.5.), mens det var registrert rundt 4000 ryddeaksjoner i Rydde.

⁵ Haar med fler. (2022). «Marin forsøpling i norske fylker. Mengder, sammensetning, kilder og veivalg videre i forvaltningsøymed. Sluttrapport for prosjekt Kvantestprang».

⁶ Sinha med fler. (2024). «Interventions of citizen science for mitigation and management of plastic pollution: Understanding sustainable development goals, policies and regulations». Science of the Total Environment, 955(176621).

3.2 Datagrunnlag og metode

Datagrunnlag

Registreringsprotokollen i Rydde (ryddenorge.no) er basert på den internasjonale registreringsprotokollen til Ocean Conservancy⁷, men tilpasset norske forhold. Fra 2020 til 2024 var Rydde også tilgjengelig som app, men denne ble avvirket ved relanseringen av en oppdatert versjon av Rydde i mars 2024. Verktøyet er nå kun tilgjengelig som en responsiv nettside, og fungerer på mobil, nettbrett og PC. Endringer i forbindelse med relanseringen som påvirker datagrunnlag og metode for 2024 er beskrevet her.

For å kunne sikre best mulig statistikk, er det viktig å få en bred og helhetlig oversikt over søppelet som frivillige ryddere plukker. Derfor er det obligatorisk for frivillige å registrere overordnede data kalt nøkkeltall når de fullfører en aksjon. Disse nøkkeltallene inkluderer antall deltakere på ryddeaksjonen, antall minutter ryddeaksjonen varte og antall kilo ryddet. Antall kilo kan også estimeres ved at de frivillige registrerer antall handleposer (tilnærmet 1 kilo) eller antall søppelsekker ryddet (tilnærmet 10 kilo). Antall minutter ryddet har blitt obligatorisk ved relanseringen i mars 2024. Nøkkeltallene er viktige tall som sier noe om ressursbruken og engasjementet til de frivillige, i tillegg til at det gir oss innsikt i mengdene som er fjernet i løpet av året.

Frem til relanseringen ble antall meter beregnet automatisk i det markerte området for aksjonen, men kun for kystlinjen. I den oppdaterte versjonen av Rydde er den tidligere polygon-funksjonen for markering av område byttet ut med en sirkel som representerer antall meter. Brukere kan registrere antall meter ryddet ved å øke eller redusere størrelsen på sirkelen. Nøkkeltallet *antall meter* reflekterer nå antall meter ryddet i alle miljøer, og ikke kun kystlinje.

I Rydde blir frivillige oppfordret til å registrere hva slags type søppel funnet, fordelt på 79 ulike funnkategorier⁸. Økt antall registreringer gjennom Rydde vil gi oss økt styrke i statistikken presentert. Det er derfor et ønske og mål for Hold Norge Rent

og vår samarbeidspartner Miljødirektoratet (tidligere Senter mot marin forurensning) at det skal være så enkelt som mulig.

I denne rapporten presenteres funn etter antall gjenstander som er funnet innenfor hver kategori. Et trålgarn og en bomullspinne har altså lik verdi etter Ocean Conservancy-metoden, til tross for at volum og vekt er svært forskjellig. Ved å fremstille funn etter kilo kan det føre til at de lettere, men like viktige gjenstander, slik som EPS (isopor), blir overskygget av de tyngre, og kan dermed gi et forskjøvet bilde av forurensningsproblematikken. Funnregistreringen representerer altså antall utslipp.

I 2024 bestod datagrunnlaget av 4 191 ryddeaksjoner, hvorav 2 955 hadde fullført registreringen og fylt ut nøkkeltall (71 prosent av datasettet). Av det totale datasettet hadde 27 prosent av aksjonene (1 140) detaljert funnregistrering. Tallene som presenteres i dette kapittelet baserer seg på aksjoner som er gjennomført fra 1. januar 2024 – 1. desember 2024.

Metode

Analysen i 2024 bygger, i likhet med rapportene for 2021–2023, på prinsipper beskrevet i Rydderapporten i 2020⁹.

Da aksjoner kan opprettes frem i tid for planlegging, er det ikke alltid nøkkeltall blir registrert. I analysen benytter vi dermed et gjennomsnitt for nøkkeltallene for uferdige registreringer, basert på registrerte data fra samme år. De registrerte dataene har en klar overvekt og står for vanligvis for 70–80 prosent av datasettet (71 prosent i 2024). For å kunne igangsette effektive tiltak mot forurensning, er det viktig å vite hva som er kildene til søppelet. Derfor overføres funnkategoriene også til fire kildekategorier, i tillegg til en kategori kalt «annet». Sistnevnte består i hovedsak av «uidentifiserbare plastbiter», men også andre funn som er usikkert om stammer fra personlig forbruk eller industri, inkludert dekk, batterier og lyspærer.

⁷ «[Volunteer Ocean Trash Data Form](#)», Ocean Conservancy.

⁸ Antall funnkategorier ble økt fra 66 i 2020.

⁹ Hold Norge Rent, [Rydderapporten 2020](#).

Foto: Selma Unstad Pedersen

Funnkategoriene kobles til ti ulike materialkategorier, for å gi en oversikt over hva slags materialer som ryddes. Metoden for materialfordelingen i delkapittel 3.5. er en sammenstilling av erfaringen gjort av Hold Norge Rent og en materialliste utarbeidet av Mepex, hvor funnkategoriene defineres som av ett materiale, eller som andelsvis fordeler seg på flere.

Kvalitetssikring

All data som registreres i Rydde blir kvalitetssikret månedlig av Hold Norge Rent. Alle aksjoner blir gjennomgått og luket ut for usannsynlige og ikke-sammenhengende verdier, samt dobbeltregistreringer. Ved funn av data som krever gjennomgang tar Hold Norge Rent kontakt med brukeren som har opprettet aksjonen.

Feilkilder

Datainnhenting av «antall meter ryddet» baserer seg ulikt før og etter relanseringen av Rydde i mars 2024, noe som kan påvirke dataene. I den tidligere versjonen av Rydde ble «antall meter ryddet» beregnet ut ifra en geometrisk vektet polygon-funksjon i kartløsningen, men som kun registrerte antall meter kystlinje, og ikke det totale antallet meter ryddet over hele landet. I den nye versjonen blir antall meter ryddet registrert for alle miljøer det opprettes ryddeaksjon, og ikke bare langs kystlinjen. Dette er en forbedring i den nye versjonen. Det som kan føre til feilkilder etter relanseringen er at sirkelfunksjonen kun er ment som et verktøy for å registrere antall meter og ikke en beregning av arealet for ryddeaksjonen (området for de fleste ryddeaksjoner passer ikke inn i en sirkel), selv om verktøyet kan tolkes slik.

3.3 Nøkkeltall

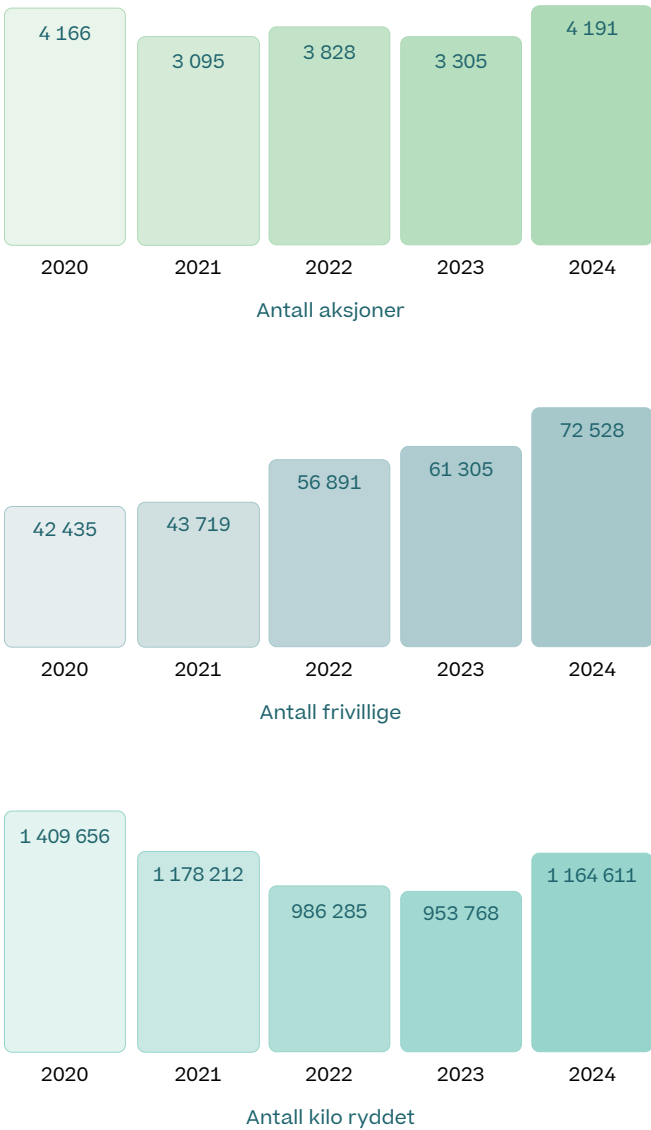
Som beskrevet i 3.2, er nøkkeltallene antall frivillige, antall kilo ryddet og antall minutter ryddet viktige parametere som forteller oss noe om den frivillige innsatsen i Norge. Nøkkeltallene gir oss innsikt i hvor mange som er ute og rydder, hvor mange timer som legges ned av frivillige og mengden som ryddes. Her presenteres disse nøkkeltallene.

Nasjonale nøkkeltall: antall aksjoner, antall frivillige og kilo ryddet

Antall aksjoner, antall frivillige og antall kilo ryddet har økt siden 2023 (Figur 1). I 2024 ble det registrert 18 prosent flere aksjoner enn året før, og antallet er høyere enn de tre foregående årene. Dette reflekterer sannsynligvis økt ryddeaktivitet. Dette er til tross for at kunnskapen om Rydde er synkende (les mer i kapittel 4.1.). God mobilisering i de nasjonale ryddedugnadene kan påvirke det totale antallet, da det for eksempel i 2024 var registrert 100 flere aksjoner i Strandyddeuka enn året før (se kapittel 4.2.).

Antall aksjoner øker i samsvar med antall frivillige deltakere på ryddeaksjon og i 2024 var det 18,3 prosent flere frivillige enn året før. Dette skyldes flere aksjoner, og ikke flere deltakere per aksjon da gjennomsnittet av antall deltakere per aksjon gikk fra 18,5 i 2023 til 17 frivillige i 2024.

Til tross for at antall kilo per ryddeaksjon har gått ned med 4 prosent fra 2023 til 2024, så har den totale mengden ryddet økt. Det ble registrert 22 prosent mer i vekt i 2024 i forhold til året før. Engasjementet hos frivilligheten øker igjen etter en nedgang de siste årene etter koronapandemien, til stor glede for Hold Norge Rent. Dette kan skyldes at plastforsøpling og marin forsøpling er aktuelle temaer som engasjerer mange i samfunnet.

Figur 1. Antall aksjoner, frivillige og kilo ryddet gjennom ryddeaksjoner registrert i Rydde fra 2020 til 2024.

I 2024 gjennomførte Handelens Miljøfond (HMF) et initiativ kalt Plastdugnaden, som oppfordret barn og unge i lag og foreninger til å rydde søppel, hvor lagene eller foreningene fikk økonomisk støtte for å delta på ryddeaksjon (les mer i 4.4). Dette har påvirket tallene i Rydde, og Hold Norge Rent er takknemlig for at deltakerne ble oppfordret til å bidra til folkeforskningen. Aksjoner tilknyttet HMFs plastdugnad som ble registrert i Rydde tilsvarte 10 prosent av det totale datasettet i Rydde (405 aksjoner), samt 9 prosent av antall frivillige (6 625), og 10 prosent av antall kilo registrert ryddet (120 835). Andelen som tilhører Plastdugnaden står allikevel ikke for den totale økningen i engasjement fra 2023 til 2024.

Før den relanserte versjonen av Rydde i mars 2024, kunne brukere registrere hva slags type rydder som bidro til ryddeaksjonen (for eksempel organisasjon, forening/lag, skole, idrettslag og bedrift), men dette utgikk i den nye versjonen av Rydde. Vi kan dermed ikke oppgi endring fra 2023 til 2024 for disse gruppene.

Når brukere planlegger en ryddeaksjon frem i tid kan de velge å gjøre den offentlig eller privat ved registrering i Rydde. Av alle aksjoner registrert i 2024 var hele 67 prosent offentlige (2 798 aksjoner), det vil si at andre kan melde seg på og delta på deres aksjon. Aksjonseier kan dele ut ryddeutstyr og tar ansvar for avfallshåndteringen. Dette viser at en stor andel aksjonseiere legger til rette for å mobilisere rydding og tar ansvar for organiseringen, mens en tredjedel av brukerne oppretter private aksjoner. Gjennom Hold Norge Rent sin årlige spørreundersøkelse oppgir 58 prosent av de som ikke har deltatt på ryddeaksjon i 2024 at de ikke visste om en ryddeaksjon i sitt område (les mer om undersøkelsen i kapittel 4.1.). Det kommer også frem at kun 4 prosent av befolkningen har kjennskap til Rydde. Den manglende kjennskapen kan skyldes mangel på midler til markedsføring hos Hold Norge Rent. Da to tredjedeler av alle aksjoner er offentlige, kunne bedre kjennskap til Rydde hos potensielle frivillige økt deltakelsen betraktelig.

Foto: Hold Norge Rent

Nasjonale nøkkeltall: timer og meter ryddet

Antall timer og meter ryddet for 2024 (Tabell 1) presenteres ikke sammenstilt med tidligere år, da disse parameterne nå beregnes på en annen måte som gjør at tallene fra tidligere år ikke er direkte sammenliknbare.

Som beskrevet under feilkilder i kapittel 3.2, blir «antall meter ryddet» beregnet for alle miljøer, og ikke bare for kystlinjen slik det var tidligere. Meter ryddet har økt med 148 prosent fra 2023, som noki stor grad skyldes at beregningen nå skjer for alle miljøer. I rapporten for 2025 vil det komme indikasjoner på om antall meter ryddet endres over tid. Den gjennomsnittlige strekningen for ryddeaksjoner gjennomført i 2024 var 889 meter.

Tidligere (før mars 2024) ble tid brukt av frivillige på ryddeaksjon estimert av antallet frivillige, basert på et estimat på at en gjennomsnittlig ryddeaksjon har en varighet på en time. Etter relanseringen er det nå obligatorisk å legge inn antall minutter ryddet for aksjonen. *Tid brukt* ble beregnet ved å gange opp antall frivillige registrert for aksjonen med antall minutter ryddet. Tallet ble oppjustert for totalt antall aksjoner, men baserer seg på registreringer i 64 prosent av datasettet. De tre foregående årene har antall timer ryddet blitt estimert til 40 000–60 000 timer, mens tallet fra 2024 viser at dette var et kraftig underestimat da antall timer ryddet var nesten 250 000 timer (Tabell 1). Dette tilsvarer 139 årsverk (tatt utgangspunkt i at ett årsverk tilsvarer 1 750 timer). Frivillige rydder altså eierløst avfall i Norge verdt nesten 140 fulltidsstillinger.

Timer og meter ryddet

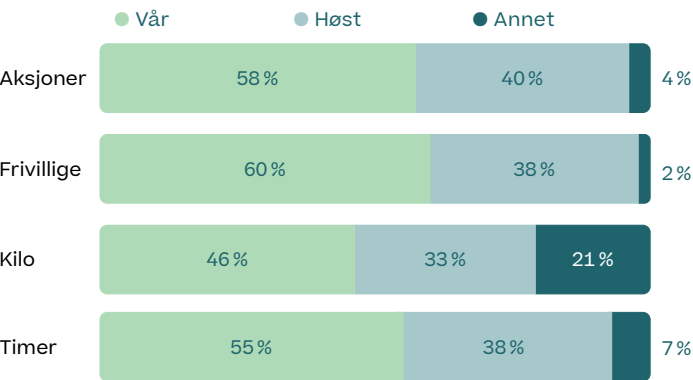
	Antall
Antall timer ryddet	243 256
Antall meter ryddet	3 724 310

Tabell 1. Timer og antall meter ryddet registrert i Rydde i 2024.

Nøkkeltall fordelt på sesong

Sesongvariasjon i nøkkeltallene gir oss innblikk i hvordan ryddeaktiviteten fordeler seg utover året. Vårsesongen er definert som aksjoner gjennomført fra 1. januar – 30. juni, mens høstsesongen er definert som aksjoner gjennomført fra 1. juli og ut året. Sesongvariasjonen i antall aksjoner, frivillige og kilo

ryddet er tilnærmet lik fordelingen i 2022 og 2023, med høyere aktivitet om våren enn om høsten (Figur 2). I 2024 var 58 prosent av alle aksjoner registrert på våren, og 60 prosent av de frivillige ryddet på våren. Antall kilo ryddet har en større andel registrert som «annet» med 21 prosent, sammenliknet med 2023 (12 prosent). Dette tilsvarer aksjoner som ikke kan defineres som verken høst eller vår, da de overlapper i begge, eller gjelder registreringer som er over seks måneder. Dette kan skyldes at flere registrerer i etterkant, eller slår sammen flere mindre aksjoner til én felles registrering. Sesongvariasjon i antall timer er ikke oppgitt i tidligere rapporter, men samsvarer med de andre nøkkeltallene, med en større andel timer ryddet på våren enn høsten.

Figur 2. Antall aksjoner, frivillige, kilo ryddet og timer ryddet fordelt på sesong. Kategorien Annet* representerer aksjoner som har mer enn seks måneder varighet eller ikke hører til verken vår eller høst.

Selv om det totalt er mest ryddeaktivitet om våren er det fortsatt september som er den mest aktive måneden (Tabell 2), i likhet med tidligere år. I september ble 20 prosent av alle aksjonene gjennomført, noe som i stor grad skyldes den nasjonale ryddedugnaden Strandryddeuka (les mer om den nasjonale ryddedugnaden i kapittel 4.2.). Ellers har vårmånedene april og mai, i likhet med tidligere år, høy aktivitet.

Måneder med mest ryddeaktivitet

	Antall aksjoner	% av alle aksjoner
September	831	20 %
Mai	725	18 %
April	567	14 %

Tabell 2. Toppliste over hvilke måneder som hadde mest aktivitet i form av antall ryddeaksjoner registrert i Rydde 2024.

Nøkkeltall fordelt på miljø

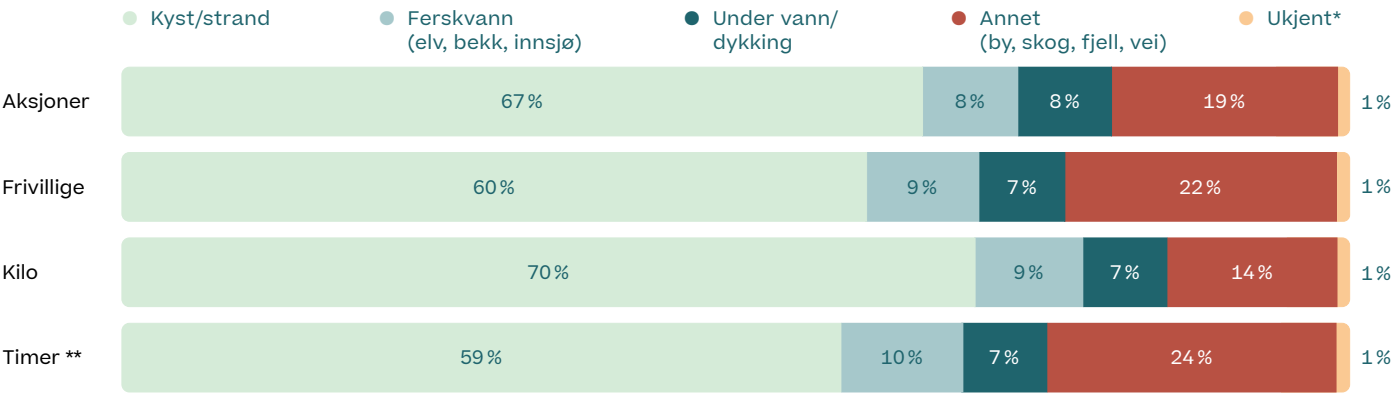
Ved registrering av ryddeaksjon i Rydde må brukeren krysse av for hvilket miljø aksjonen er gjennomført i, med fire valgmuligheter:

1. Kyst/strand
2. Ferskvann
3. Dykker (her definert som under vann)
4. Annet (by, skog, fjell, vei osv.).

Nøkkeltall fordelt på miljø forteller oss noe om hva slags type miljø som har mest ryddeaktivitet nasjonalt. I 2024 var det flest ryddeaksjoner (67 prosent), men også flest antall frivillige (60 prosent), kilo ryddet (70 prosent) og timer brukt (59 prosent) langs kysten og på strender (Figur 3). Dette er som forventet, siden det er hovedsakelig fokus på marin forsøpling og strandrydding i Norge. Denne fordelingen var lik i 2023.

En femtedel (19 prosent) av aksjonene gjennomføres i miljøet annet (byer, skog, fjell, vei osv.), og det gjelder også antall frivillige, kilo ryddet og timer brukt. Opptil 10 prosent av registreringene i Rydde foregår i ferskvann eller under vann (Figur 3).

Det er også ryddeaktiviteten som skjer på strender og langs kysten som har flest antall kilo per aksjon (Tabell 3). Dette skiller seg veldig fra 2023, hvor dykkeaksjonene under vann stod for den absolutt største oppryddingen målt i vekt per aksjon, med over 900 kilo per aksjon. Siden det er under 10 prosent av aksjonene i Rydde som er under vann,

Figur 3. Oversikt over andelen aksjoner, frivillige, vekt ryddet og timer brukt på rydding for de ulike miljøene. *Ukjent representerer aksjoner som er registrert uten at ryddemiljø er definert. **Andelen timer registrert per miljø er ikke ganget opp med antall deltakere per aksjon.

så kan få aksjoner få store utslag på de overordnede resultatene, og tallene fra 2023 var nok preget av noen aksjoner med høy vekt. I 2024 var vekten ryddet i de ulike miljøene mer jevnt fordelt mellom miljøene.

Tid brukt fordelt på de ulike miljøene (ikke ganget opp med antall frivillige) er jevnt mellom miljøene, som viser at de fleste ryddeaksjoner foregår over like lang tid. Det er flest antall frivillige på aksjoner langs ferskvann og i by, skog, fjell og vei, men det er her det ryddes færrest antall kilo per frivillig. Dette kan skyldes at strender ofte er «hotspots» for akkumulert avfall, så det går raskere å rydde mye, sammenliknet med by og langs vei hvor forsøplingen gjerne er spredt og består av mindre og lettere gjenstander (som for eksempel sigarett sneiper).

Nøkkeltall fordelt på miljø

Miljø	Antall frivillige per aksjon	Antall kilo per aksjon	Antall kilo per frivillig	Antall timer per aksjon*
Kyst/strand	18	273	15	0,2
Ferskvann (elv, bekk, innsjø)	21	258	12	0,3
Under vann/ dykking	17	229	13	0,2
Annet (by, skog, fjell, vei, osv.)	23	184	8	0,3

Tabell 3. Nøkkeltall fordelt på de fire ulike miljøene. *Tid brukt er ikke ganget opp med antall frivillige.

Nøkkeltall fordelt på fylke

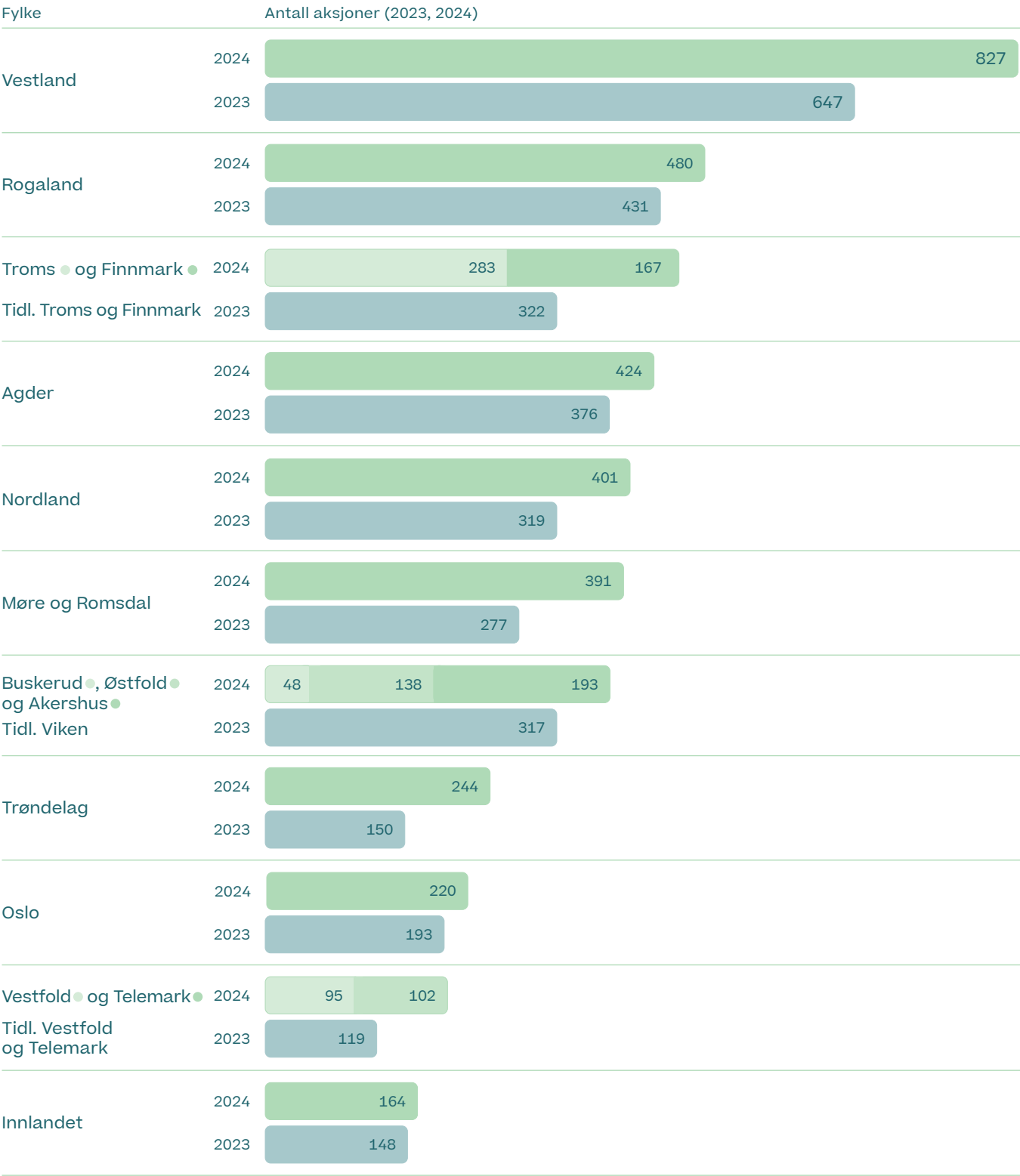
Det har vært en økning i ryddeaktivitet over hele landet i 2024, da absolutt alle fylker har økt antall ryddeaksjoner i forhold til hvor mange som ble registrert i 2023 (Figur 4). Fra 1. januar 2024 ble tidligere sammenslåtte fylker oppløst. Ryddeaktivitet i 2024 er dermed sammenliknet med 2023 med fylkene gruppert slik de var i 2023. I 2020 og 2021 var det flest ryddeaksjoner gjennomført i Nordland, men siden 2022 har Vestland fylke vært på topp, og det er det fremdeles i 2024 med hele 827 aksjoner (Figur 4). Videre følger Rogaland, Agder og Nordland. Nederst på lista over antall aksjoner ligger tidligere Viken (Akershus, Buskerud og Østfold samlet) og Vestfold og Telemark samlet. Ser vi kun på enkeltstående fylker fra 2024 er det Buskerud som har færrest aksjoner registrert, med kun 48.

I tillegg til å ha flest antall aksjoner registrert har Vestland også flest antall frivillige med over 17 000 deltakere (Tabell 4). Dette er langt flere enn øvrige fylker, da nest flest ble registrert i Agder med 7 906 deltakere. Buskerud og Telemark har færrest antall frivillige, som samsvarer med resultatene for antall aksjoner.

Antall frivillige og antall kilo per fylke

Fylke	Antall frivillige	Antall kilo	% kommuner engasjert
Vestland	17 221	186 606	93%
Agder	7 906	104 119	60%
Innlandet	7 595	30 879	76%
Rogaland	6 632	108 241	87%
Møre og Romsdal	6 277	100 463	100%
Akershus	5 779	27 420	81%
Trøndelag	4 300	65 524	68%
Troms	3 766	118 996	86%
Oslo	3 582	24 166	-
Nordland	3 086	42 863	85%
Østfold	2 924	19 336	92%
Finnmark	2 406	349 805	89%
Vestfold	1 923	9 469	100%
Buskerud	1 632	6 904	44%
Telemark	1 166	16 014	65%

Tabell 4. Antall frivillige, antall kilo ryddet og prosent kommuner engasjert i rydding i fylket i 2024, sortert etter antall frivillige i synkende rekkefølge.

Figur 4. Antall aksjoner gjennomført i 2023 og 2024, fordelt på Norges fylker. Fra 1. januar 2024 ble tre fylker oppløst: Troms og Finnmark ble dermed to fylker, Viken ble tre (Akershus, Buskerud og Østfold), og Vestfold og Telemark ble to. For å sammenlikne tallene fra 2024 med året før, er fylker som tidligere var sammenslått, presentert samlet.

I 2023 var det generelt litt lavere andel kommuner engasjert hos de ulike fylkene, men det er ikke helt sammenliknbart da sammenslåtte fylker bestod av flere kommuner. Alle kommuner i Møre og Romsdal og Vestfold har registrert ryddeaktivitet i 2024.

I 2024 var det kommunene Oslo, Kristiansand, Karmøy, Øygarden og Bergen som gjennomførte flest ryddeaksjoner (Tabell 5). Med unntak av Øygarden, var de fire øvrige kommunene på topplisten for 2024 også på topplisten i 2023. Alle er kystkommuner.

Det er verdt å merke seg at forskjellene mellom fylkene (og kommunene) gjenspeiler blant annet ulike forutsetninger og rammebetingelser. Fylker med et høyt gjennomsnitt i antall frivillige, har gjerne aktører som mobiliserer og tilrettelegger for ryddeaksjoner.

Siden det er slik at det er mest fokus på, og midler til, opprydding langs kyst/strand og mindre midler til opprydding på land, påvirker dette aktiviteten innad i de ulike fylkene i Norge. Dette ser vi også i oversikten over topp 5 kommuner, som samtlige er kystkommuner.

Toppliste kommunedeltagelse

Kommuner	Antall aksjoner	% av alle aksjoner
Oslo	220	5 %
Kristiansand	143	3 %
Karmøy	141	3 %
Øygarden	137	3 %
Bergen	127	3 %

Tabell 5. Topp fem kommuner hvor det ble gjennomført flest antall ryddeaksjoner i 2024. Prosentandelen viser til hvor mange prosent av det totale antall gjennomførte aksjoner nasjonalt i 2024 (4 191) som foregikk i kommunen.

Foto: Hold Norge Rent

3.4 Årets funn

Et av Hold Norge Rents viktigste mål er at vi skal få mer kunnskap om hva som er på avveie, slik at vi kan utarbeide gode og effektive tiltak mot forsøpling. Topplistene vi presenterer i dette kapitlet sier noe om hva frivillige finner på ryddeaksjoner. For å få et helhetlig inntrykk presenterer vi både nasjonale resultater og tall fordelt på fylker og ulike miljøer. Ved å sammenligne disse resultatene, kan vi få et innblikk i regionale forskjeller, og det vil gi oss viktige indikatorer på mulige kilder og årsaker i ulike miljøer.

I 2024 ble det registrert 235 193 søppelgjenstander, noe som var en økning på 35 prosent fra 2023. Det er også høyere enn antall funn registrert i 2021 og 2022. Registrering av funn i Rydde er frivillig, og dette viser at mange frivillige er engasjerte i å samle inn folkeforskningsdata, og ikke bare rydde. Dette er nyttig kunnskap for aktører som jobber med forsøpling, inkludert forskere og forvaltningsmyndighetene. Funnene er registrert på 1 140 aksjoner, som er 27 prosent av alle registreringene i Rydde. I gjennomsnitt er det 206 funn per aksjon, og 3 funn per frivillig.

Topp 10 funn basert på tallrikhet

	Kategori	Antall funn	% av alle funn		Kategori	Antall funn	% av alle funn		
1	Uidentifiserbare plastbiter*	42 255	18%		6	Fiskekroker	12 613	5%	
2	EPS (isopor)**	23 783	10%		7	Godteriemballasje	8 309	4%	
3	Tau***	20 684	9%		8	Pakkebånd****	7 480	3%	
4	Sigarett sneiper	18 750	8%		9	Rundballeplast*****	6 678	3%	
5	Snusposer	13 456	6%		10	Matemballasje	6 146	3%	

Tabell 6. Topp ti funn nasjonalt basert på tallrikhet. * 91% under 50 cm, ** 77% under 5 cm, ***72% under 5 cm, **** 5000 pakkebånd var registrert på én aksjon (bekreftet av aksjonseier), ***** 6000 biter rundballeplast var registrert på én aksjon i Gausdal.

10 Tallrikhet viser til totalt antall av en søppelgjenstand, i motsetning til tilstedeværelse, som viser hvor mange aksjoner en søppelgjenstand har blitt registrert på.

Noe som er nytt for 2024 er at rundballeplast og pakkebånd er på topp ti. Disse tallene er preget av to aksjoner som skiller seg ut. På en aksjon i Gausdal ble 6 000 biter med rundballeplast registrert, og er nok i forbindelse med oppryddingen etter uværet Hans (les mer om slike oppryddinger i kapittel 4.4.). Ekstremværet Hans førte til så kraftig nedbør at mange rundballer plassert på jorder langs elver ble fraktet av gårde med flom¹¹. I likhet ble 5000 av pakkebåndene registrert på én enkelt aksjon, et estimat som ble bekreftet av aksjonseier i forbindelse med kvalitetssikringen.

Hvis vi ser vekk fra rundballeplast og pakkebånd, er plastflasker og lokk og korker kategoriene på henholdsvis 11. og 12. plass i tallrikhet. Disse var på topplisten i 2023, og viser at det er samme type forsøplingsproblemer i 2024 som tidligere år. Dette tyder på at festeanordningen av korker på drikkeflasker¹² foreløpig ikke har fjernet lokk og korker som forsøplingsproblem. Det er nok fortsatt tidlig å konkludere, da mange korker kan være historisk avfall, spesielt på strender. Av plastflaskene funnet var 58 prosent norske, som også tyder på at drikkeflasker kommer på avveie tross den gode panteordningen i Norge.

Topp 10: tilstedeværelse av funn nasjonalt (de mest utbredte funnene)

Selv om tallrikhet sier noe om mengdene, er det ikke alltid disse gir et nøyaktig bilde av hva som er vanlig å finne på ryddeaksjon. For å kunne si noe om dette, må vi også se på tilstedeværelsen av en funnkategori.

I likhet med 2023, er det mange fellesnevnerne mellom tallrikhet og tilstedeværelse. Halvparten av kategoriene det ble funnet mest av finner vi igjen på topplisten over de mest utbredte funnene, basert på tilstedeværelse (Se tabell 7: tau, matemballasje, EPS (isopor), godteriemballasje og uidentifiserbare plastbiter).

Noen kategorier som ble ryddet i store mengder i antall, for eksempel sneiper, snusposer og fiskekroker, er ikke den typen funn som dukket opp oftest på ryddeaksjoner. Vi ser at plastflasker havner

mye høyere på topplisten over tilstedeværelse enn den gjør i antall. Plastflasker er med andre ord det nest vanligste å finne på en ryddeaksjon i 2024. Matemballasje havner også høyt på tilstedeværelse, sammenlignet med antall, og er å definere som et vanlig forsøplingsproblem. Ulikheter mellom de to oversiktene viser at for å få en bedre forståelse av forsøplingssituasjonen nasjonalt, er det nyttig å se på både tallrikhet (totalt antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner et funn blir registrert).

Topp 5 tilstedeværelse av funn nasjonalt

	Kategori	Antall aksjoner	% av alle aksjoner	
1	Tau*	559	49%	
2	Plastflasker**	505	44%	
3	Matemballasje	474	42%	
4	EPS (isopor)***	449	39%	
5	Godteriemballasje	443	39%	

Tabell 7. Topp fem tilstedeværelse, basert på antall ryddeaksjoner med funn av kategorien. * Tau <50 cm var funnet på 81% av aksjonene, ** norske flasker var funnet på 77% av aksjonene, *** <5 cm var funnet på 84% av aksjonene.

11 TV2 (2023) «[Mjøsa flyter over av rundballer](#)».
12 Les om krav for korker på drikkevarebeholdere på [Miljødirektoratets sider](#).

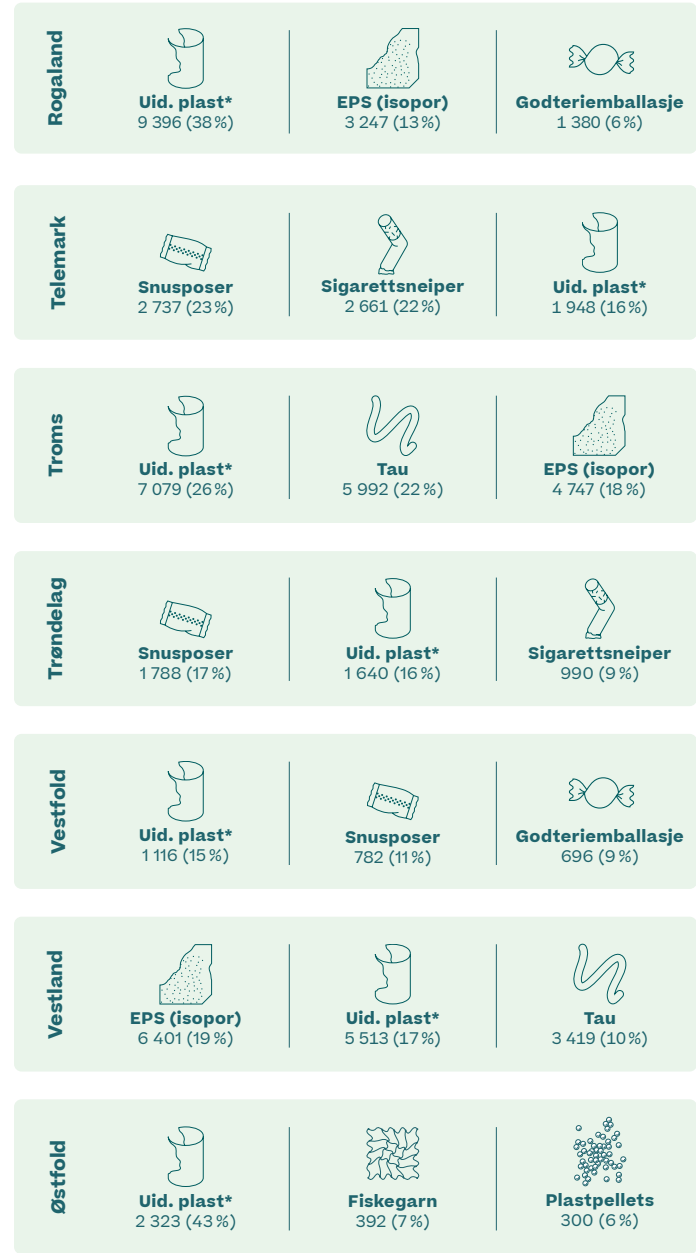
Topp 3: fylkesfunn

De vanligste funnkategorier (basert på tallrikhet) fordelt på fylker gir et innblikk i lokale forsøplingsproblemer (Tabell 8). Hold Norge Rent oppfordrer offentlige myndigheter både til å ta et dykk inn i egen forsøplingsssituasjon og å bruke denne

Tabell 8. Topp tre funn i tallrikhet (og % av alle funn) i alle Norges fylker. *Uidentifiserbare plastbiter. ** Registreringen består hovedsakelig av to aksjoner som har registrert henholdsvis 1000 og 2000 pellets.

kunnskapen til å utarbeide skreddersydde handlingsplaner mot forsøpling. Benytt gjerne Hold Norge Rents nettsider for mer kunnskap om forsøpling, og få inspirasjon til utvikling av tiltak mot forsøpling og tips til utarbeidelse av handlingsplaner mot forsøpling.

Topp 5: sesongvariasjon

En sesongvariasjon i funn kan indikere at forsøpling og opprydding påvirkes av sesong. For eksempel kan det tenkes at søppel hoper seg opp utenfor ryddesesong (ca. november til mars), og at dette kan gi et utslag på data. Frivillige rapporterer til Hold Norge Rent at de ser mer søppel på strand-ryddingene tidlig vår, da høst- og vinterstormer frakter mer marint søppel til land. Et annet spørsmål er om typen gjenstander som havner på avveie er annerledes i vårsesong enn høstsesong.

I 2024 er de to topplistene for sesongene nesten identiske (Tabell 9), med uidentifiserbare plastbiter, EPS (isopor) og sigarettneiper på henholdsvis 1., 2., og 3.- plass i tallrikhet. Plasseringen av pakkebånd for høstsesongen preges i stor grad av en enkelt-aksjon. Det er dermed ingen indikasjoner på at sesongen påvirker forsøplingsbildet i stor grad.

I 2025 vil vi kunne se nærmere på sesongvariasjon for kyst og strandområder i OSPAR-overvåkningene, hvor strender i Norge skal overvåkes tre ganger i året (les mer i kapittel 5.4.).

I tillegg til at det er liten indikasjon på at sesong påvirker hva slags type forsøpling som ryddes, tyder det heller ikke på at mengden forsøpling er ulik mellom vår og høst. Det var i gjennomsnitt 54 funn per aksjon både om våren og om høsten. Det er altså ikke mer søppel ryddet per aksjon om våren enn høsten. Allikevel er det en større ryddeaktivitet om våren, i antall aksjoner og antall registrerte funn. Av alle funn, ble 55 prosent registrert om våren, mens kun 37 prosent ble registrert om høsten (17 249 funn kunne ikke fordeles på sesong). Det er vanskelig å konkludere om den større ryddeaktiviteten om våren skyldes lengre ryddesesong, tildeling av midler eller faktisk opphoping av søppel gjennom vinteren.

Topp 5 vår

Kategori	Antall	
Uidentifiserbare plastbiter	23 979	
EPS (isopor)	13 380	
Sigarettneiper	8 282	
Snusposer	8 076	
Tau	7 405	

Topp 5 høst

Kategori	Antall	
Uidentifiserbare plastbiter	12 208	
EPS (isopor)	9 778	
Sigarettneiper	9 406	
Tau	8 461	
Pakkebånd	6 175	

Tabell 9. Topp fem funn basert på tallrikhet fordelt på vårsesongen og høstsesongen.

Topp 3: sammenlikning mellom ulike miljø

Ved å sammenlikne funn registrert i de ulike miljøene kan vi få innblikk i hva slags type forsøpling som preger disse områdene, og eventuelle miljøspesifikke forsøplingsproblemer. Dette er viktig kunnskap å ta i bruk når vi skal utarbeide tiltak mot forsøpling, da ulike miljøer kan ha ulike utfordringer.

Ryddeaksjoner gjennomført i kystområder eller på strender har desidert høyest antall funn registrert, med 71 prosent av alle funn, tilsvarende 231 067 gjenstander (Tabell 10). Dette er over dobbelt så mange funn som for kyst/strand i 2023, selv om dette også var miljøet med flest antall funn i 2023 (57 prosent). Videre er det 17 prosent registrert i annet miljø (by, skog, fjell, vei), som sammen med kyst/strand har over 300 funn per aksjon. Det er lavere antall funn registrert i dykkeaksjoner (111 funn per aksjon), som naturligvis forklares med at dette er et mer krevende miljø å rydde i.

Det at flest funn registreres langs kyst/strand gjør at funnoversikten for dette miljøet blir svært likt både i totalt antall funn samlet (tallrikhet) og tilstedeværelse av funn nasjonalt. I likhet med nasjonale funn (Tabell 11), er uidentifiserbare plastbiter, EPS (isopor) og tau kategorier det ryddes mye av i kyst/strand-områder (Tabell 11). Plastflasker havner også på topplisten over tilstedeværelse, slik den også gjør nasjonalt.

Langs ferskvann er uidentifiserbare plastbiter, snusposer og sigarett sneiper det som ryddes mest av, mens emballasje fra personlig forbruk (drikke, mat og godteri) er det vanligste å finne (Tabell 11). Uidentifiserbare plastbiter er også det som ryddes mest gjennom kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer (les mer i kapittel 5.1.), men i dette programmet er ikke sigarett sneiper og snusposer blant det som ryddes mest. Sigarett sneiper og snusposer knyttes nok i stor grad til turgåere som ikke benytter seg av søppelkasser underveis. I likhet med kartleggingsprogrammet er personlig forbruk vanlige funn registrert i Rydde, eksempelvis matemballasje, som ble funnet på 61 prosent av alle aksjonene langs ferskvann. Dette reflekterer i stor grad at det spises

Antall funn fordelt på miljø

Miljø	Antall funn	% *	Antall funn per aksjon**
Kyst/strand	231 067	71 %	354
Ferskvann (elv, bekk, innsjø)	15 109	5 %	236
Under vann/dykking	27 081	8 %	111
Annet (by, skog, fjell, vei)	54 193	17 %	326

Tabell 10. Fordeling av funn i de ulike miljøene som kategoriseres i Rydde. *% av totalt antall funn. **Antall funn per aksjon beregnes av aksjoner som har registrert funn, ikke alle aksjoner registrert i 2024.

mye på farten, og at det ikke er gode nok rutiner for å spare på søppelet frem til det trygt kan kastes.

I ryddeaksjoner under vann (dykking) er det andre gjenstander som ryddes sammenlignet med de andre miljøene. Fiskekroker, dekk og glassflasker ble ryddet mest i antall i 2024 (Tabell 11), hvorav fiskekroker var øverst på lista i både 2022 og 2023. Dette skyldes fritidsfiske, og mange dykkerklubber fokuserer på å rydde disse. Dekk ble funnet på 41 prosent av aksjonene, mens teiner og ruser var den vanligste gjenstanden, funnet på 56 prosent av aksjonene. Den store mengden og høye tilstedeværelsen av dekk skyldes nok at de benyttes langs kaier og havner, mens teiner og ruser ofte går tapt i fiske. Teiner og ruser utgjør en trussel i form av spøkelsesfiske, så det er viktig både for biomangfold og dyrevelferd at disse ryddes. Les mer om profesjonell opprydding under vann i kapittel 5.6. og 5.8.

Funn ryddet i andre miljøer (by, skog, fjell, vei) er i stor grad likt forsøplingsbildet langs ferskvann. Det er dog et langt større antall sigarett sneiper og snusposer ryddet her (Tabell 11), som sannsynligvis forbindes med bybildet. Dette kan tyde på at folk har lavere terskel for å kaste ting i menneskeskapte omgivelser, enn i naturen. Les mer om forsøplingsrisiko på Hold Norge Rent sine nettsider¹³.

13 Les mer om forsøplingsrisiko på [Hold Norge Rent sine sider](#).

Kyst/strand – tallrikhet

Kategori	Antall funn	
Uidentifiserbare plastbiter	34 599	
EPS (isopor)	21 748	
Tau	19 529	

Kyst/strand – tilstedeværelse

Kategori	% av aksjoner	
Tau	68 %	
EPS (isopor)	56 %	
Plastflasker	52 %	

Ferskvann – tallrikhet

Kategori	Antall funn	
Uidentifiserbare plastbiter	1 838	
Snusposer	1 523	
Sigarett sneiper	1 041	

Ferskvann – tilstedeværelse

Kategori	% av aksjoner	
Matemballasje	61 %	
Plastflasker	59 %	
Godteriemballasje	56 %	

Under vann – tallrikhet

Kategori	Antall funn	
Fiskekroker	12 451	
Dekk	2 284	
Glassflasker	1 332	

Under vann – tilstedeværelse

Kategori	% av aksjoner	
Teiner og ruser	56 %	
Dekk	41 %	
Tau	30 %	

Annet – tallrikhet

Kategori	Antall funn	
Sigarett sneiper	11 623	
Snusposer	8 506	
Uidentifiserbare plastbiter	4 715	

Annet – tilstedeværelse

Kategori	% av aksjoner	
Godteriemballasje	63 %	
Matemballasje	62 %	
Sigarett sneiper	56 %	

Tabell 11. Topp tre funn gjort på ryddeaksjoner i ulike miljø, presentert både i tallrikhet (antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner funnkategorien er registrert).

3.5 Kilde- og materialfordeling

Kilder til forsøpling i Norge

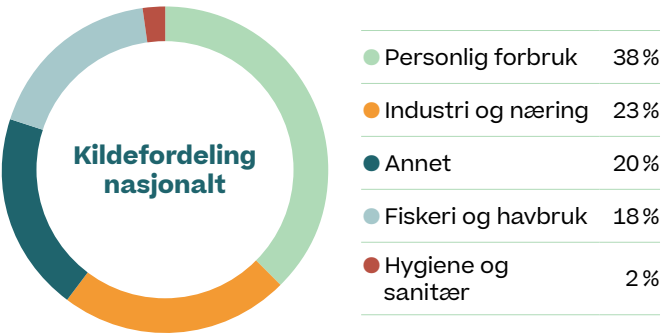
I likhet med 2023 er det personlig forbruk som utgjør den største kilden til forsøpling nasjonalt (Figur 5). *Industri og næring* og *fiskeri og havbruk* utgjør henholdsvis 23 og 18 prosent, mens 20 prosent kategoriseres som *Annet*. Denne kategorien er funn det er vanskelig å bestemme kilde for, og inkluderer blant annet dekk, batterier og lypærer (Tabell 12). Disse gjenstandene kan både tilhøre personlig forbruk og næringsvirksomhet.

Hvis vi slår sammen kategoriene *Industri og næring* med *Fiskeri og havbruk* utgjør næringsvirksomhet 41 prosent av datasettet i Rydde, mens *Personlig forbruk* og *Hygiene og sanitær* samlet utgjør 40 prosent. Dermed utgjør næringslivet og personlig forbruk tilnærmet like store deler av forsøplingen som ryddes og registreres i Norge. I 2023 utgjorde næringsvirksomhet en større andel enn personlig forbruk (henholdsvis 45 og 40 prosent).

Personlig forbruk forbindes hovedsakelig med mat som konsumeres på farten, samt tobakksprodukter (Tabell 12). Emballasje av plast er lett i vekt og kan enkelt mistes ut av åpne lommer eller åpne søppelbøtter. Det er tidkrevende å rydde sigarettneiper og snusposer, og de store andelenene av disse forsøplingsverstingene viser at det må tilrettelegges bedre for at de ikke skal havne i naturen.

Personlig forbruk		Fiskeri og havbruk		Industri og næring		Hygiene og sanitær		Annet	
Sigarettneiper	21 %	Tau	49 %	EPS (isopor)	44 %	Bomullspinner (q-tips)	40 %	Uidentifiserbare plastbiter	92 %
Snusposer	15 %	Fiskekroker*	30 %	Pakkebånd	14 %	Våtservietter	22 %	Dekk	6 %
Godteri-emballasje	9 %	Fiskegarn	6 %	Rundballeplast	12 %	Engangshansker	12 %	Batterier	~1 %
Matemballasje	7 %	Bøyer og flottører	4 %	Plastpellets	7 %	Emballasje til hygieneartikler	9 %	Bildeler	~1 %
Plastflasker	7 %	Fiskesnøre	3 %	Sprengkabler	4 %	Sprøyter og sprøytespisser	6 %	Elektriske artikler	~1 %

Tabell 12. Topp fem funnkategorier som utgjør kildene personlig forbruk, fiskeri og havbruk, industri og næring, hygiene og sanitær og annet. *En stor andel av fiskekroker stammer sannsynligvis fra fritidsfiske, og ikke fiskeri og havbruksnæring.

Figur 5. Kildefordeling nasjonalt.

Rundballeplast utgjør 12 prosent av kategorien *Industri og næring*. Med den hyppigere forekomsten av ekstremvær¹⁴, vil vi sannsynligvis se mer av dette i fremtiden. På samme måte som jordbruksnæringen nå må ta grep for å hindre at flom kan påvirke lagring av rundballer, er det nok flere næringer som kan få økt forsøplingsrisiko med ekstremvær i fremtiden.

Kategorien *hygiene og sanitær* utgjør kun 2 prosent av den nasjonale kildefordelingen (Figur 5). Den store andelen bomullspinner (40 prosent) tyder på at det fortsatt kastes søppel i toaletter, noe som forårsaker problemer for renseanlegg¹⁵. Slike gjenstander er tidkrevende å rydde, samt at frivillige kan kvie seg for å rydde hygieneartikler for å beskytte seg selv mot smitte.

14 International Panel on Climate Change: Sixth Assessment report (2021)
15 Les mer om forsøpling via toalettet på [Hold Norge Rent sin sider](#).

Foto: Hold Norge Rent

Geografisk fordeling av kilder til forsøpling

Å sammenlikne forsøplingsbildet mellom landsdeler gir oss innblikk i at det er store forskjeller i forsøplingsproblematikken mellom ulike områder. Hygiene og sanitær utgjør en liten kilde til forsøpling i hele landet, men i øvrige kategorier er det store forskjeller mellom landsdelene. I likhet med 2023 var næringsvirksomhet (fiskeri og havbruk og industri og næring samlet) den største kilden til forsøpling i Nord-Norge, Vestlandet og Sørlandet (Figur 6). I Trøndelag og på Østlandet er det derimot personlig forbruk som er den største kilden til forsøpling med henholdsvis 67 og 62 prosent. Dette viser at forsøplingsproblematikken er spesifikk for ulike landsdeler, og tiltakene som iverksettes for å bekjempe forsøplingen må ta hensyn til dette for å være effektive.

I **Nord-Norge** står fiskeri og havbruk for 41 prosent av forsøplingen (basert på opprydding), mens det er omtrent en femtedel som kommer fra personlig forbruk, i likhet med industri og næring, og funn fra kategorien Annet. De øvrige fire landsdelene skiller seg fra forsøplingsbildet i Nord-Norge.

Trøndelag og Østlandet har et tilnærmet likt forsøplingsbilde, med personlig forbruk som den desidert største kilden til forsøpling. Begge landsdelene har lite forsøpling fra fiskeri og havbruk (3 og 4 prosent), mens industri og næring utgjorde 8 prosent i Trøndelag og 16 prosent på Østlandet. På grunn av relativt små kystområder i disse landsdelene, er det naturlig at det er annen industri og næring som er kilder til forsøpling her enn fiskeri og havbruk.

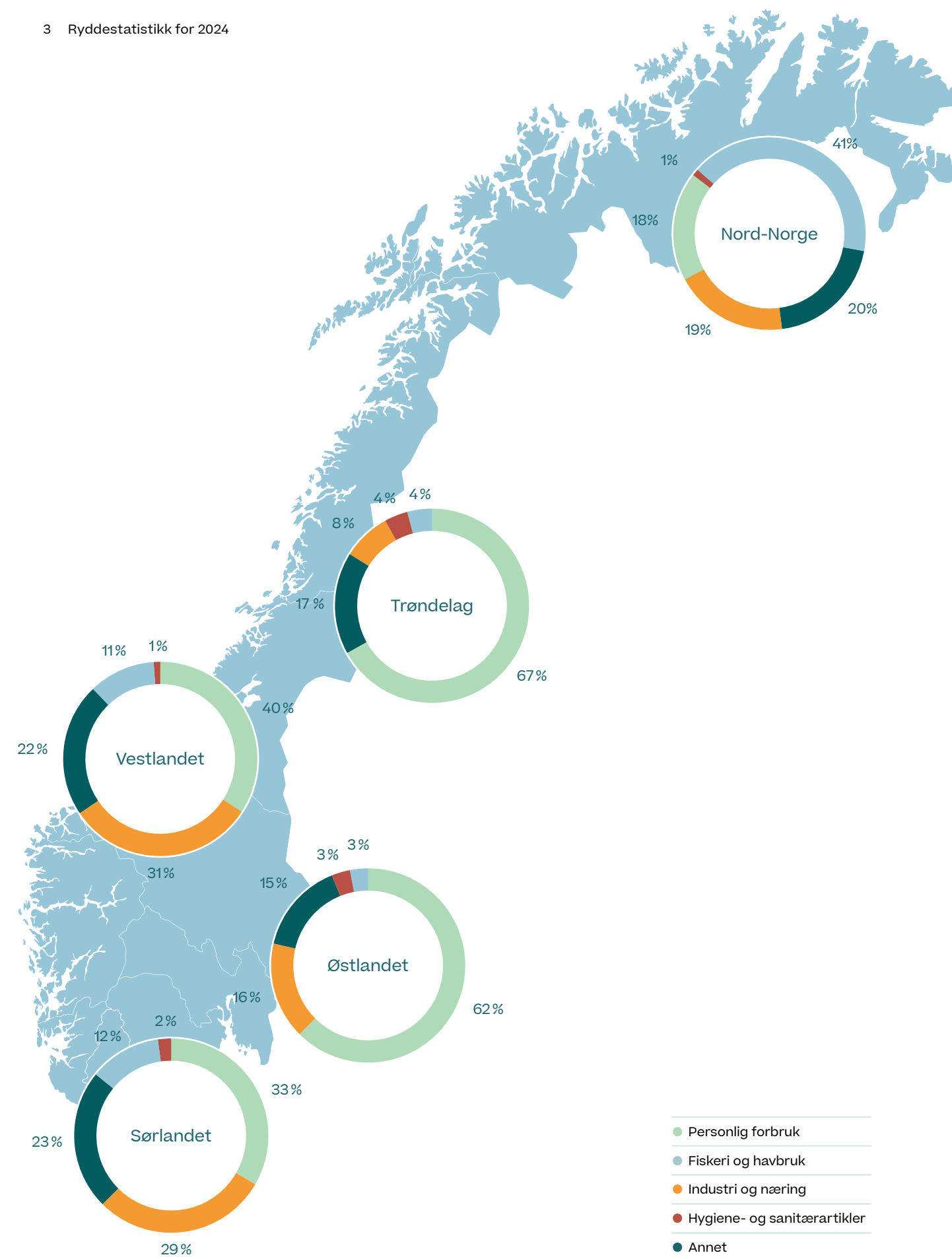
Vestlandet og Sørlandet har tilnærmet like forsøplingsbilder, som skiller seg fra Trøndelag og Østlandet, samt Nord-Norge. I begge landsdelene stammer en tredjedel av forsøplingen fra personlig forbruk, en tredjedel fra industri og næring og en tiendedel fra fiskeri og havbruk. Selv om det i likhet med Nord-Norge er mye fiskerivirksomhet på Vestlandet¹⁶, preger ikke dette forsøplingsbildet i like stor grad. Det kan muligens skyldes Den norske atlantehavsstrømmen, som kan frakte søppel nordover langs landet, i likhet med at det fraktes søppel fra nord-europeiske land til Norge¹⁷.

Foto: Hold Norge Rent

¹⁶ SSB (2017). «Fiskarane leverte mest fisk i Møre og Romsdal».

¹⁷ Les mer på [Miljødirektoratets sider](#).

Figur 6: Kildefordeling landsfordelt.

Umiddelbare kilder

Ved registrering av funn på Rydde kan brukerne også registrere mulige umiddelbare kilder til forsøplingen de har funnet. Dette er gjerne basert på observasjoner de har gjort i området de har ryddet som fremstår som sannsynlige kilder. I 2024 var det 283 aksjoner som hadde registrert minst en kilde, noe som tilsvarer 9,6 prosent av datasettet med fullført registrering i Rydde. At frivillige som er ute i felt registrerer omgivelsene som kan føre til forsøpling er nyttig, da det kan gi oss bredere forståelse for lokale forsøplingsutfordringer.

I likhet med 2023 var turisme vurdert som den største enkeltkilden, etterfulgt av havner, fiskeri og havbruk og dumpet avfall (Tabell 13). Forsøpling forbundet med havner og dumpet avfall kan stamme både fra næringslivet og personlig forbruk.

Umiddelbare kilder

Kilde	Antall	% fordeling
Turisme	141	17%
Havn, marina	133	16%
Fiskeri og havbruk	114	14%
Dumpet avfall	89	11%
Biltrafikk	68	8%
Bygg og anlegg	68	8%
Landbruk	52	6%
Fulle søppelbøtter	51	6%
Annen årsak	46	6%
Serveringssteder	37	4%
Kloakkutslipp	18	2%
Avfallsstasjon	16	2%

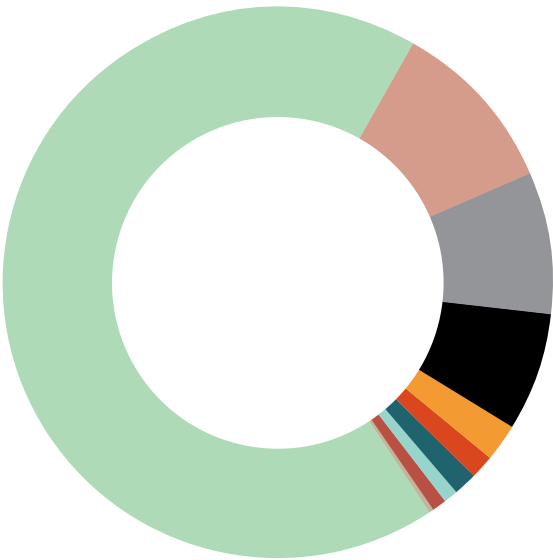
Tabell 13. Antall registrerte mulige umiddelbare kilder registrert sammen med funn i Rydde. Det ble registrert umiddelbare kilder til forsøpling i tilknytning til 283 ryddeaksjoner i 2024.

Foto: Hold Norge Rent

Materialfordeling

I likhet med tidligere år er plast det materialet som det ryddes mest av i Norge (Figur 7). Andelen plast som ble ryddet i 2024 har gått litt ned, fra 71 prosent i 2023 til 68 prosent i 2024. En endring fra året før er derimot andelen EPS/XPS, som utgjør 10 prosent av funnene i 2024 mot 1 prosent i 2023. EPS er ekspandert polystyren, ofte kalt isopor, og brukt i for eksempel fiskekasser eller som emballasje til møbler eller elektronikk. XPS er ekstrudert polystyren og brukes ofte som isolering i for eksempel gulv. Både EPS og XPS er plast, så slår vi dette sammen med plastkategorien utgjør det til sammen 78 prosent av datasettet fra 2024, og er dermed en økning fra 2023, hvor plast inkludert EPS/XPS var 72 prosent. Det kan uansett tyde på en nedgang i andelen plast, da plast, inkludert EPS/XPS, har utgjort over 80 prosent frem til 2022 (2018: 86 prosent, 2019: 89 prosent, 2020: 88 prosent, 2021: 86 prosent, 2022: 82 prosent).

Materialfordeling

Materiale	Antall	% fordeling
Plast	159 037	68%
EPS/XPS	24 078	10%
Papir	19 958	8%
Metall	16 423	7%
Tre	5 222	2%
Glass	3 119	1%
Annet	3 013	1%
Gummi	2 243	1%
Tekstil	1 450	1%
Elektronikk	650	0%

Figur 7. Materialfordelingen av funn registrert i Rydde i 2024.

18 EUs direktiv om plastprodukter (plastdirektivet/SUP-direktivet) trådte i kraft juli 2019. Les mer på [Miljødirektoratets sider](#).

3.6 Innmeldt forsøpling

En av Ryddes funksjoner er at frivillige kan registrere forsøplede områder som legger seg som et punkt i den digitale kartløsningen. Denne funksjonen legger til rette for at kommuner kan få oversikt over forsøplede områder lokalt. I tillegg ser andre frivillige hvor det er registrert behov for opprydding, og kan dermed vurdere å opprette en ryddeaksjon nettopp her.

Det ble totalt registrert 283 forsøplede områder i 2024, som viser at mange benytter seg av denne løsningen og ønsker å se området ryddet opp. Av de 283 registreringene er 5 prosent fjernet, fordi de ble omgjort til ryddeaksjon. Det er dermed et stort potensial for kommuner å fjerne forsøpling i sitt lokalområde ved at oversikten tas i bruk.

Ved innmelding av forsøplet område må det registreres type forsøpling. I tillegg til å velge type forsøpling kan det legges inn en valgfri beskrivelse og bilder, noe som kan gjøre planleggingen av oppryddingen enklere. I den tidligere versjonen av Rydde (frem til mars 2024) hadde frivillige fire valgmuligheter:

- Forsøplet område** – et område som er generelt forsøplet
- Store gjenstander** – store gjenstander kan være vanskelig for frivillige å få ryddet opp i uten bistand
- Båtvrak** – dette er det kommunen som har ansvaret for
- Strandinger** – dersom det blir gjort funn av dyr som har strandet.

Da Rydde ble relansert i mars 2024 ble kategorien om strandinger av dyr fjernet. Av totalt antall innmeldinger var det flest generelt forsøplede områder (Tabell 14). Det ble registrert 90 store gjenstander og 13 båtvrak. Her er det verdt å merke seg at brukeren kan velge flere typer per innmelding, og derfor gir fordelingen på typer forsøpling et høyere totalt antall enn 283.

Det er gjort innmeldinger over hele landet (Tabell 15), men flest registreringer i Vestland, Trøndelag og Nordland fylke. Dette reflekterer ikke nødvendigvis et større forsøplingsproblem i disse fylkene, men heller at flest brukere her har tatt i bruk funksjonen. Det var de samme tre fylkene som var på topp i antall innmeldinger av forsøplede områder i 2023.

Innmeldt forsøpling fordelt på type

Type innmelding	Antall	% fordeling
Forsøplet område	203	72 %
Store gjenstander	90	32 %
Båtvrak	13	5 %
Strandinger*	3	1 %

Tabell 14. Antall innmeldinger av forsøplede områder fordelt på type forsøpling. *Kategorien for strandede dyr ble fjernet ved relanseringen av Rydde i mars 2024. Innmeldingene i denne kategorien er gjort i januar – februar.

Innmeldt forsøpling fordelt på fylke

Fylke	Antall	% fordeling
Vestland	86	30 %
Trøndelag	52	18 %
Nordland	35	12 %
Møre og Romsdal	20	7 %
Østfold	15	5 %
Troms	14	5 %
Finnmark	13	5 %
Agder	9	3 %
Oslo	9	3 %
Akershus	7	2 %
Vestfold	6	2 %
Buskerud	5	2 %
Rogaland	5	2 %
Telemark	4	1 %
Innlandet	3	1 %

Tabell 15. Antall innmeldinger av forsøplede områder fordelt på fylke.

3.7 Folkeforskningsdata fra andre aktører

Det finnes mange aktiviteter som inkluderer folkeforskning for å kartlegge forsøpling både lokalt og globalt, og her presenterer vi noen utvalgte norske og internasjonale initiativer.

Miljølære

Miljølære (miljolare.no) er en nettside som er utviklet og driftes av Skolelaboratoriet i realfag ved Universitetet i Bergen. Verktøyet består av læringsaktiviteter med basis i bærekraftig utvikling som kan brukes i undervisning. En av aktivitetene er å rydde en strand og registrere data om marin forsøpling.

I 2024 ble 29 undersøkelser gjennomført av skoleklasser. Det var totalt 528 deltakere på strandryddeaksjonene, og det ble ryddet i 47 timer. Det ble registrert 16 861 funn, og det er registrert 5 199 kilo ryddet. Det marine avfallet bestod i stor grad av avfall fra fiskeri, personlig forbruk og uidentifiserbare plastbiter (Tabell 16).

Selv om datasettet fra Miljølære er langt mindre enn datasettet fra Rydde, er det flere fellesnevner i topplisten av funn, sammenliknet med funn fra kyst/strand registrert i Rydde (Tabell 11). Her var både uidentifiserbare plastbiter og tau på topp 3, noe som viser at mindre datasett og gir nyttig innsikt.

Funn fra Miljølære

	Kategori	Antall funn	% av funn
1	Mykplast, plastflak (> 2,5 cm)	4 015	24 %
2	Tau, taurester (> 50 cm)	2 601	15 %
3	Annet avfall tobakk og hygiene*	2 550	15 %

Tabell 16. Topp tre funn fra folkeforskningen utført av skoleklasser i verktøyet Miljølære. *Som ikke inngår i de andre kategoriene.

Fritidsfiskeappen

Fritidsfiskeappen er utviklet av Fiskeridirektoratet for at fritidsfiskere blant annet kan melde inn tapte redskaper. Appen gir en oversikt over redskapene i en kartløsning, og kan dermed være et viktig verktøy i kampen mot marin forsøpling.

I 2024 ble det registrert 5 025 tapte fiskeredskaper, inkludert 4 170 teiner, 32 liner, 148 garn, 49 ruser og 86 andre redskaper. I appen kan det også registreres funn, og i 2024 ble det registrert 6 999 funn i appen. Antallet innsamlete redskaper overgår altså innrapportert antall tapte fiskeredskaper med omtrent 2000 gjenstander. Dette kan både tyde på underrapportering av tapte utstyr, og opprydding av historisk avfall. Av funnene registrert var 74 prosent teiner. Av alle funn registrert ble 5 785 redskaper ryddet av dykkerklubber.

Marine Debris Tracker

Marine Debris Tracker er en folkeforskningsapp, utviklet i 2010 av NOAA Marine Debris Program (National Oceanic and Atmospheric Administration), og Universitetet i Georgia. Marine Debris Tracker oppfordrer frivillige fra hele verden til å registrere alt de finner når de er ute. Dataene er tilgjengelig for alle for nedlastning og bruk.

I 2024 ble det registrert 288 658 innsamlingsaksjoner i appen og det ble til sammen registrert 970 407 funn. Det avfallet det ble funnet mest av var blant annet uidentifiserbare biter av hardplast og andre produkter og emballasje av personlig forbruk (Tabell 17).

Sammenlikner vi disse funnene med de nasjonale funnene fra Rydde (Tabell 6) går alle fem kategoriene på topplista til Marine Debris Tracker igjen på topplista fra Rydde. Dette viser at det er mange fellesnevnerer mellom nasjonal og internasjonal forsøplingsproblematikk. Rydde skiller ikke på hardplast og myk plast, men uidentifiserbare plastbiter er på førsteplass i begge listene. I likhet med Marine Debris Tracker var EPS (isopor) blant de gjenstandene som ble ryddet mest i Norge, og disse var også hovedsakelig små, med 77 prosent under 5 cm. EPS er dermed et internasjonalt forsøplingsproblem.

Funn fra Marine Debris Tracker

	Kategori	Antall funn	% av funn
1	Hardplast-fragmenter	65 753	7 %
2	Matemballasje	52 262	6 %
3	Sigaretter	50 241	5 %
4	Sigarettsneiper med filter	38 621	4 %
5	Mikro-EPS (isopor) <5 mm	30 627	3 %

Tabell 17. Topp fem funn fra internasjonal folkeforskningsdata hentet fra Marine Debris Tracker.

Ocean Conservancy

Ocean Conservancy (OC) er en amerikansk ikke-statlig frivillig organisasjon som jobber med havrelaterte miljøspørsmål både nasjonalt og internasjonalt. OC har et digitalt verktøy tilsvarende Rydde, for registrering av folkeforskningsdata om marin forsøpling, kalt Tides. Dataen samles inn fra hele verden gjennom registreringer i forbindelse med blant annet arrangementet International Coastal Cleanup, og gjennom appen Clean Swell. Hold Norge Rent oversender norsk folkeforskningsdata fra Rydde til OC, og tall fra Rydderapporten er dermed en del av grunnlaget som presenteres fra Tides (Tabell 18). I 2024 var det 424 422 frivillige fra hele verden som bidro til å rydde forsøpling og samle inn data til Tides. Det ble ryddet opp 2 808 tonn over 37 930 kilometer, og registrert over 15 millioner funn. Generelt er det forsøpling fra personlig forbruk som dominerer de internasjonale ryddetallene (Tabell 18).

Sammenlikner vi dataene fra Tides med dataen registrert i Rydde, er det flere likheter. Uidentifiserbare plastbiter, samt EPS er sammen med matemballasje og sigarett sneiper store forsøplingsproblemer (målt i antall) både i Norge og internasjonalt. Plastflasker og handleposer er også blant de vanligste funnene i Norge (målt i tilstedeværelse, se Tabell 7).

Funn fra Tides

	Kategori	Antall funn	% av funn
1	Uidentifiserbare plastbiter og EPS (isopor)	2 009 402	13 %
2	Matemballasje (godteri, snacks etc)	1 335 312	8 %
3	Plastflasker	1 289 838	8 %
4	Sigarett sneiper	1 208 264	8 %
5	Handleposer av plast	1 202 974	8 %

Tabell 18. Topp fem funn fra internasjonal folkeforskningsdata hentet fra Tides

The Great Nurdle Hunt

«The Great Nurdle Hunt»¹⁹ er et årlig folkeforskningsprosjekt som arbeider for å få slutt på forsøpling fra plastpellets. Prosjektet er ledet av Fidra, som er en skotsk miljøorganisasjon som jobber for å redusere plastavfall og kjemisk forurensing i havene. «The Great Nurdle Hunt» oppfordrer organisasjoner, lokalsamfunn og enkeltpersoner til å organisere og gå på plastpellet-jakt (ryddeaksjoner) over hele verden og registrere funnene (se aktivitet gjennom hele prosjektet og for 2024 i Tabell 19). Funnene blir registrert i en årlig rapport. Resultatene fra rapporten brukes til å informere og å gå i dialog med aktuell næring og myndigheter for å få slutt på plastpelletsforsøplingen.

Resultater fra The Great Nurdle Hunt

	2013–2024	2024
Antall aksjoner	7 949	257
Antall organisasjoner	403	56
Antall land	81	29
Antall frivillige	23 818	1 361
Andel aksjoner som fant plastpellets		90 %

Tabell 19. Ryddeaktivitet for å kartlegge og rydde plastpellets gjennom The Great Nurdle Hunt, fra oppstarten av prosjektet i 2013.

Foto: House of Ikigai

19 Les mer om The Great Nurdle Hunt på [prosjektets nettsider](#).

4 Ryddesesongen i Norge

Opprydding er et viktig tiltak mot forsøpling som engasjerer både offentlige, private og frivillige aktører under ryddesesongen i Norge. Enten det er gjennom en kampanje som Strandryddeuka, via et fast adopsjonsprogram som Min bit av Norge, eller under en profesjonelt organisert ryddeaksjon. Rydding øker bevisstgjøringen om at forsøpling er et samfunnsproblem, i tillegg til at det danner grunnlaget for innsamling av kunnskap om forsøpling – et viktig grunnlag for å iverksette effektive tiltak.

4.1 Frivilligheten i Norge: 612 000 personer deltok på ryddeaksjoner i 2024

For femte år på rad har Ipsos gjennomført en spørreundersøkelse på vegne av Hold Norge Rent om frivillig opprydding og bruken av Rydde²⁰. Årets undersøkelse viser stabile nivåer for deltakelse, men også en endring i hvordan vi organiserer oss når vi deltar på ryddeaksjoner.

Deltakelse på ryddeaksjoner

Undersøkelsen viser at 11 prosent av Norges befolkning har deltatt på en ryddeaksjon i 2024. Det er en nedgang på 7 prosent sammenlignet med 2022, men de siste fem årene har deltakelsen på ryddeaksjoner ligget stabilt mellom 11 og 18 prosent. Aldersgruppene over 40 år bekrefter oftest at de deltar på ryddeaksjon, og utgjør 26 prosent. Nordmenn engasjerer seg over hele landet, men det er befolkningen i Nord-Norge og på Vestlandet som oftest deltar på ryddeaksjoner.

Kysten har de siste fem årene vært det mest populære området å rydde (62 prosent i 2024), etterfulgt av opprydding i eget nærmiljø (39 prosent i 2024). I år er det betydelig færre som rydder i eget nærmiljø sammenlignet med 2023, da 55 prosent bekreftet at de ryddet der. Det samme gjelder rydding langs vei, som har hatt en nedgang på 7 prosent sammenlignet med 2023.

Flertallet rydder sammen med andre

Hele 76 prosent rydder sammen med andre, og den gruppen som oftest rydder alene er aldersgruppen over 60 år. Undersøkelsen viser at det hvert år blir mer populært å rydde i regi av andre, med en stabil økning fra 42 prosent i 2021 til 54 prosent i 2024. Forskjellene synes også her blant aldersgruppene ryddevaner. De under 25 år rydder alltid i regi av

andre, mens de over 60 år er mer tilbøyelige til å rydde i egen regi.

Av de som oppgir at de ikke har deltatt på ryddeaksjon i 2024, er den mest vanlige årsaken at de ikke visste om en ryddeaksjon i sitt område (58 prosent). Det er altså høyere potensiale for opprydding ved å gjøre verktøyet Rydde mer kjent for allmennheten, da den største andelen aksjoner er åpen for påmelding. Deretter oppgir 34 prosent at de ikke hadde tid eller at det ikke passet å delta på ryddeaksjon. Dette er en økning på 10 prosent fra 2023. Til sammen 22 prosent oppgir som grunn at de ikke ble invitert.

Om Rydde

Det er kun 4 prosent av befolkningen som kjenner til det digitale verktøyet for frivillig opprydding, Rydde. Det er en signifikant nedgang sammenlignet med 2021, hvor 13 prosent svarte at de kjenner til Rydde. Blant de som oppgir at de har deltatt på ryddeaksjon i 2024 er det 12 prosent som svarer at de kjenner til Rydde.

Spørreundersøkelsen for 2024 gir et nyttig innblikk i deltakelsesmønstre og utfordringer knyttet til frivillig opprydding i Norge. Den viser behovet for økt synlighet og tilgjengelighet, særlig når det gjelder informasjon om ryddeaksjoner og kjennskap til verktøyet Rydde.

²⁰ Ipsos (2024). [Frivillig opprydding og Rydde](#).

4.2 Nasjonale ryddedugnader

Hvert år mobiliserer Hold Norge Rent frivillige ryddere til å delta på de nasjonale ryddedugnadene. De ulike ryddedugnadene er planlagt slik at det er tilrettelagt for å fjerne søppel fra naturen, uten av man forstyrrer dyreliv i deres sårbare perioder. Hold Norge Rent har gjennom de nasjonale ryddedugnadene som mål å gjøre det enkelt for frivillige å bli med på ryddeaksjoner, så vel som å spre kunnskap om forsøpling for å skape langvarig engasjement og større bevissthet blant deltakere. Blant annet gjennom aktivitet i Rydde ser vi at lokale organisasjoner som arrangerer ryddeaksjoner spiller en enormt viktig rolle for deltakelse og opplevelse for frivillige.

Vårryddedagen, årets første nasjonale ryddedugnad, ble gjennomført lørdag 16. mars. Dette var fjerde gang siden kampanjen ble relansert i 2021. Målet med kampanjen er å rydde naturen for søppel før hekketiden og ferdselsforbudet trer i kraft, samt å spre kunnskap om forsøpling og opprydding i sårbar natur. Vårryddedagen gjennomføres i de områdene av landet der snø- og isforholdene tillater det. I Rydde ble det registrert 270 ryddeaksjoner, en økning på over 100 aksjoner fra 2023. 2 657 frivillige deltok på ryddeaksjonene, og det ble ryddet nesten 40 000 kilo søppel.

Hold Norge Rent gjennomførte ett eget arrangement, der ryddeaksjonen ble slått sammen med en jubileumsmarkering (les mer på side 37). Arrangementet fant sted i Kristiansand, i samarbeid med Kristiansand kommune, Søgne Dykkerklubb og flere lokale aktører. Det var mer enn 100 frivillige på arrangementet.

Vårryddedagen 2024 ble finansiert av Handelens Miljøfond.

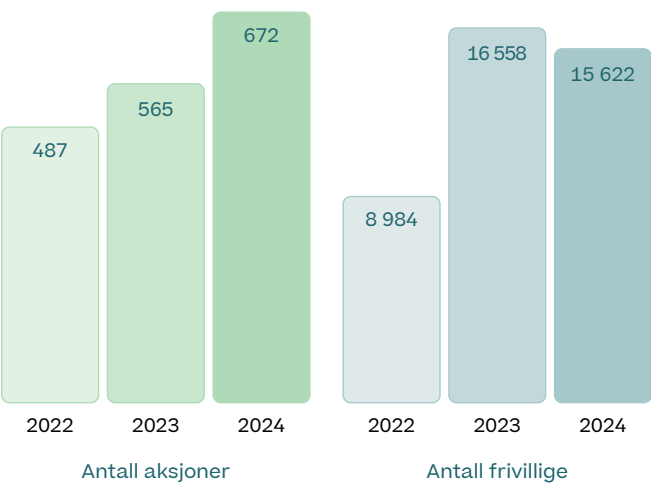
Byryddedagen ble gjennomført for andre gang i 2024. Landbasert forsøpling er også et fokus for Hold Norge Rent, da det skaper lokale utfordringer i tillegg til at det er en kilde til marin forsøpling. Målet med kampanjen er å dekke behovet for rydding om våren uten at fuglelivet blir forstyrret. Derfor har dugnaden et fokus på rydding i urbane områder. Hovedarrangementet ble gjennomført lørdag 4. mai i Molde sentrum med ryddeaksjon i vann og på land. Arrangementet var et samarbeid mellom Nordmøre og Romsdal Friluftsråd,

Naturvernforbundet Molde, Molde kommune, Innbyggerlaben, Miljøagentene og Molde Sentrum. Det var stort lokalt engasjement med omtrent 50 frivillige, hvor også ordføreren i Molde stilte opp på rydding og holdt tale til de frivillige.

Byryddedagen var også Norges markering av Nordisk ryddeturné. Alle de nordiske landene gjennomfører ryddeaksjoner i sitt land for å markere samarbeidet i Norden på tvers av land. Ryddeturnéen arrangeres av nettverket Nordic Coastal Cleanup (les mer i kapittel 6.1). I 2024 ble det laget en felles film som ble publisert i sosiale medier og informasjon om ryddeaksjonene ble publisert på Hold Norge Rents nettsider.

Byryddedagen 2024 ble finansiert av Handelens Miljøfond.

Strandryddeuka 2024 ble gjennomført i perioden 13.–22. september. Et viktig mål for Strandryddeuka er å gjøre arrangementer tilgjengelig for frivillige og skape bevissthet rundt forsøpling og opprydding. Dette er blant annet gjort gjennom opprettelsen av arrangementskalenderen, som man kan finne på Hold Norge Rents nettsider. Det er årlig et overveldende engasjement fra frivillige som deltar under Strandryddeuka (Figur 8).

Figur 8. Nøkkeltall for Strandryddeuka de tre siste årene. OBS! Fra og med 2023 har vi valgt å inkludere alle aksjoner gjennomført i september som en del av Strandryddeuka, noe som er en uke mer enn tidligere år.

Hold Norge Rent var medarrangør på følgende arrangementer i løpet av Strandryddeuka 2024:

- **Åpning av Strandryddeuka på Frøya**
13. september. Ryddeaksjon og rundebordskonferanse i samarbeid med Samfunnsbedriftene, Nettverk fjord- og kystkommuner, Frøya kommune, Mausund Feltstasjon, Trondheim Havn, ReMidt, Norges Fiskarlag, SALT, Salmar, adopsjonsgrupper fra Min av Norge og lokale frivillige.
- **Ryddeaksjon med idretten i Skien**
17. september. I samarbeid med Odds Ballklubb, Skagerak Energi, Gulset IF og KIA/StarBil Skien ryddet vi langs Åletjern på Gulset.
- **Flerkulturell Friluftsfest på Sognsvann**
19. september, arrangert av Oslo og Omland Friluftsråd. Hold Norge Rent sto på stand hvor vi blant annet hadde med oss Ludvig fra Aukruststiftelsen. På arrangementet stilte vi med utstyr til rydding og aktiviteter for barn.
- **Den internasjonale Strandryddedagen i Vadsø**
21. september. I samarbeid med Vårt Hav, Vadsø Atletklubb og Vadsø kommune hadde vi et arrangement med ryddeaksjon, musikalsk innslag fra Ronja Lindbach og mat fra Krampenes Sanitetsforening.

I tillegg deltok Hold Norge Rent på følgende arrangementer:

- **Ryddeaksjon og kommunikasjonskampanje med Tise** i forkant av Strandryddeuka.
- **Rein Sognefjord arrangert av Framtidshavet**
12. september. Hold Norge Rent stilte på ryddeaksjon og holdt presentasjon.
- **Ryddeaksjon med Rydd Marka og Gucci Norge** i Oslo 15. september.
- **Frokostmøte på SALT Art & Music, arrangert av WWF, Deloitte og Sintef** i Oslo 16. september. Arrangementet samlet frivilligheten, eksperter og utviklingsminister Anne Beathe Tvinneheim. Styreleder i Hold Norge Rent holdt innlegg.
- **Lansering av UN-Habitat World Cleanup Day**
20. september. I samarbeid med en rekke organisasjoner lanserte FNs bosetningsprogram (UN Habitat) den årlige ryddedagen World Cleanup Day. På lanseringen i Tromsø ble det presentert resultater og historier fra både profesjonell og frivillig opprydding, samt diskutert utfordringer og løsninger knyttet til dette. Hold Norge Rent holdt innlegg og deltok i en panelsamtale.

Hold Norge Rent sender en stor takk til alle ildsjeler og frivillige som bidrar til Strandryddeuka hvert år. Vi takker også våre sponsorer og støttespillere som gjør det mulig å gjennomføre denne uken.

Strandryddeuka 2024 var støttet av Miljødirektoratet og Handelens Miljøfond.

Ryddeåret 2024

Hold Norge Rent ble stiftet som organisasjon i 2014 og dermed var 2024 vårt jubileumsår. Dette ble markert på samtlige ryddedugnader i løpet av året, blant annet gjennom større arrangementer, taler, og jubileumslogo på alt materiell som ble sendt ut i 2024 (Figur 9).

Figur 9. Hold Norge Rents jubileumslogo.

I 2024 er det andre året vi har markert Byryddedagen, og dette har blitt en stor suksess. Vi opplever at frivillige ønsker denne ryddeaksjonen på våren og at dette er en god mulighet til å spre kunnskap om forsøpling og opprydding i urbane områder. Byryddedagen er ekstra viktig fordi den flytter frivillig opprydding ut fra områder som er viktige for fugler i hekketiden. De fleste ryddeorganisasjonene i Norge rydder gjennom hele sesongen, men de nasjonale ryddedugnadene er naturlige samlingspunkter for alle frivillige og våre nære samarbeidspartnere. Tusen takk til alle som har bidratt til rydding i jubileumsåret 2024.

Min bit av Norge

Vil du ta vare på en bit av Norge?

Gjennom Min bit av Norge kan alle adoptere en strand, en elv, en øy, en sti eller et område i sitt nærmiljø og ta vare på dette gjennom rydding og forebygging av slitasje og forsøpling.

Besøk holdnorgerent.no for mer informasjon.

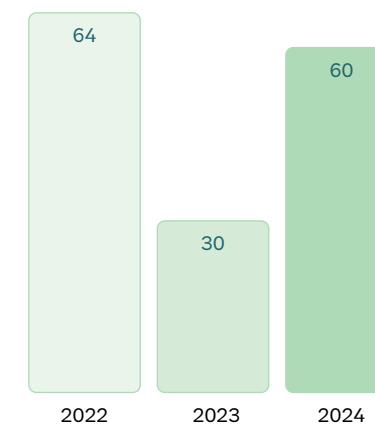

**HOLD
NORGE
RENT**

4.3 Min bit av Norge 2024

Hva betyr det egentlig å adoptere en bit av Norge? For Hold Norge Rent handler det om å sette rydding i lokalmiljøet i system. Når frivillige adopterer en bit av Norge, representerer dette en langsiktig forpliktelse til å ta vare på naturen. Dette kan for eksempel innebære å rydde badestranda hver gang vi bruker den gjennom sommeren eller å være en bedrift som rydder et fast sted rundt arbeidsplassen. Det kan også være en lærer som tar med klassen til en fast øy for å registrere funn, for å se i hvilken grad ryddingen har en effekt og undersøke hvilke kilder forsøplingen kommer fra.

Min bit av Norge legger til rette for at frivillige kan ta vare på sitt nærmiljø ved å opprette en egen side for adopsjonsgruppen i Rydde, i tillegg til at gruppen får tilsendt en startpakke med ryddeutstyr og diplom. I 2024 var det 60 nye adopsjoner, hvorav søkeren forplikter seg til å rydde området minst tre ganger i året, og registrere aksjonene sine i Rydde (Figur 10).

Figur 10. Antall nye adopsjoner i Min bit av Norge i 2024.

Noen av de nyregistrerte adopsjonsområdene fra 2024:

I 2024 blir det vanskelig å komme utenom **Plastfritt Havs** initiativ i deres hjemkommune, Giske. Etter å ha vervet næringsliv i kommunen over flere år til å adoptere en bit av Norge, tok Plastfritt Hav i 2024 initiativ til å adoptere hele kommunen – som den første i Norge. Nå skal skoler, barnehager, idrettslag og flere bedrifter få egne biter av Giske de kan ta vare på og rydde jevnlig. Giske kommune har 123 kilometer strandlinje, så det er nok til alle!

I 2024 har Hold Norge Rent deltatt på ryddeaksjon med Dyrøy oppvekstsenter som har adoptert en liten øy i Frøya kommune, både på en aksjon med oppvekstsenteret i juni, og så under åpningen av Strandryddeuka 2024.

I 2024 valgte bedriften **Bas Kommunikasjon** å adoptere Youngstorget i Oslo, utenfor kontoret sitt. Her har de ansatte ryddet jevnlig gjennom hele 2024, og har fått ryddet over 5 000 biter med søppel i løpet av 2024 på et torg midt i Oslo. Funnene besto av blant annet 2837 sneiper og 1958 snusposer.

Hero Mottak har valgt å adoptere nærområdene rundt sine mottak i Alta, Steinkjer og Ørskog, der de gjennomfører ryddeaksjoner med sine beboere. For folk på mottak kan det å delta på ryddeaksjoner i sitt lokalmiljø være en veldig meningsfull aktivitet, og man får en større tilhørighet i lokalmiljøet man er en del av.

Naturkompaniet har også valgt å adoptere nærområder i tilknytning til tre av sine butikker i Ålesund, Trondheim og Kristiansand.

Miljøaksjon Balsfjord har i 2024 avviklet sitt adopsjonsområde, men Hold Norge Rent ønsker å takke dem for innsatsen de har gjort over mange år i Sørkjosleira. Det som er et naturreservat i Balsfjord kommune inneholder også dessverre flere villfyllinger. Og som mange andre villfyllinger er det komplisert å håndtere avfallet – i tillegg til at villfyllingene ligger i et naturreservat, noe som gjør det vanskelig for frivillige å få ryddet maskinelt. Villfyllingene består blant annet av metall, eternitt og gamle bygningsmaterialer og Miljøaksjon Balsfjord har nå rapportert om tilstanden til kommune, Statsforvalter og Statens Naturoppsyn og avsluttet sin ryddevirksomhet.

Hold Norge Rent oppfordrer flere til å adoptere en bit av Norge – ta kontakt med oss!

Min bit av Norge er finansiert av Sparebankstiftelsen DNB – for et bedre nærmiljø.

4.4 Opprydding i Norge

I 2024 har det blitt gjennomført mange ryddeaksjoner både av mindre størrelse og i stor-skala. Mange aktører, både profesjonelle og frivillige ildsjeler organiserer og mobiliserer frivillige til å delta og gjøre en viktig jobb med å få ryddet opp i spesifikke miljøer eller etter spesifikke hendelser. I dette kapittelet fremhever vi noen utvalgte prosjekter som har bidratt på ulike områder i kampen mot forsøpling i 2024. Tekstene er helt eller delvis skrevet av aktørene selv.

Før fuglene kommer

Før fuglene kommer er et ryddeprosjekt som gjennomføres i regi av erfarne og profesjonelle ryddeaktører, men som engasjerer frivillige til å delta. Formålet er å rydde utvalgte hekkeområder for marin forsøpling i samtlige fylker, før eller etter hekketiden (ferdselsforbudet). Dette skal sikre trygge områder hvor fugler kan hekke. Videre skal prosjektet ved hjelp av kommunikasjonskampanjer formidle viktigheten av å overholde ferdelsforbudet og vise hensyn til fugl i sårbare livsstadier ut til frivilligheten.

I 2024 deltok åtte aktører med å koordinere ryddeaksjoner for frivillige i områder som er viktige for fugl: Våre Strender, Gisløy gård- og grunneierforening, Fjordane Friluftsråd, Runde Miljøsester, Vadsø Atletklubb, Norges Miljøvernforbund, Clean Shores og Naturvernforbundet i Lillehammer. Til sammen ble det koordinert 73 ryddeaksjoner med over 800 frivillige. Det ble ryddet 7 492 kilo med marin forsøpling, over en strekning på mer enn 148 000 meter. Prosjektet hadde sin oppstart i 2017 og er et samarbeid mellom Hold Norge Rent, Statens naturoppsyn (SNO, Miljødirektoratet) og BirdLife Norge.

Før fuglene kommer 2024 ble finansiert av Handelens Miljøfond.

Opprydding etter Hans

Sommeren 2023 ble deler av Sør-Øst-Norge, særlig Innlandet, rammet av ekstremværet Hans. Dette førte til store skader på infrastruktur og store mengder avfall på avveie. Blant annet ble rundballer fraktet ut i Mjøsa og andre vassdrag i Innlandet.

Det var mange aktører som bidro til oppryddings

arbeidet etter Hans, inkludert frivillige ryddelag, kommuner i området og Statsforvalteren. I denne forbindelse koordinerte Hold Norge Rent, i samarbeid med Hold Innlandet Rent, et utvalg oppryddinger i 2024. Fem kommuner i Innlandet ble ryddet av lokale ryddelag: Vestre Gausdal speiderforening ryddet i Gausdal, Lågen Fiskeelv ryddet i Øyer, Hold Solør Rent ryddet i Åsnes og Plastpiratene Innlandet ryddet i Grue og Kongsvinger.

Til sammen ble det ryddet 3 762 kilo søppel i tillegg til 36 hele rundballer²¹. Hold Norge Rent analyserte et utvalg av avfallet, etter protokollen utarbeidet for kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer (les mer om programmet i kapittel 5.1.). Etter uidentifiserbar plast var det rundballeplast som var det vanligste funnet (Tabell 20). Det ble også funnet store mengder drikkevarer og EPS (isopor). Analysene viser at forsøpling fra landbruket er et stort problem, men at det også er mye forsøpling fra annen næringsvirksomhet og personlig forbruk.

Topp funn fra oppryddingen etter Hans

	Kategori	Antall funn	% av alle funn	
1	Uidentifiserbare plastbiter/	370	31%	
2	Rundballeplast	196	16%	
3	Drikkevareremballasje*	145	10%	
4	EPS (isopor) >5 cm	114	8%	
5	Kanner	47	4%	

Tabell 8: Topp fem funn nasjonalt basert på tilstedeværelse av funn på ryddeaksjon.

Rein Sognefjord – Framtidshavet

Framtidshavet er en liten organisasjon som jobber med store prosjekter. De jobber for å øke bevisstheten om marin forsøpling og ta aktive skritt for å løse problemet. Deres siste prosjekt, Rein Sognefjord, som gikk av stabelen for første gang 12. september 2024, har vist imponerende resultater. Nærmere 14 tonn med søppel ble plukket fra Sognefjorden i forbindelse med aksjonen som også Hold Norge Rent deltok på.

Store ryddeaksjoner krever betydelig logistikk og planlegging, men er en god måte å engasjere mange ulike grupper i samfunnet på for en felles dugnad. Oppmerksomheten aksjonen får, engasjerer folk på mange nivåer, fra lokale innbyggere til nasjonale organisasjoner og etater. Det gir også muligheten for at alle kan bidra med den innsatsen de selv ønsker, enten det er frakting av avfall, transport av ryddelag, mat og drikke til ryddere, logistikk før, under eller etter, eller selve ryddingen. I 2024 var Sjøforsvaret med på ryddeaksjonen hele dagen under ryddeaksjonen, og stilte med båter og mannskap. Det var en fantastisk ressurs å ha med seg på laget, og veldig stas for alle som var ute og ryddet den dagen.

Rydde Nidelva

I august 2024 arrangerte Hold Norge Rent en omfattende ryddeaksjon langs Nidelva i Trondheim, i samarbeid med Trondheim kommune, Microchip Technology og en rekke lokale organisasjoner. Som del av sitt samfunnsansvar var Microchip Technology på utkikk etter et miljøinitiativ der deres ansatte kunne delta og bidra i løpet av en arbeidsdag.

Rydde Nidelva er den første store ryddeaksjonen som er arrangert langs en elv i Norge. Elva ble delt opp i 23 soner hvor de frivillige ble fordelt. Totalt bidro 170 frivillige til å rydde over 2000 kilo søppel fra en 46 kilometer lang strekning.

I tillegg til å rydde opp har prosjektet samlet verdifull kunnskap gjennom analyse av forsøplingen.

Funn fra Rydde Nidelva-prosjektet

	Kategori	Antall funn	% av alle funn	
1	Uidentifiserbare plastbiter	762	23%	
2	Godteri- og snacks-emballasje	308	9%	
3	EPS (isopor) >5 cm	294	9%	
4	Glass uten produsentansvar	277	8%	
5	Drikkevareremballasje	219	7%	

Tabell 21. Topp fem funn langs Nidelva.

Avfallet ble analysert etter protokollen for Hold Norge Rents kartleggingsprogram for forsøpling langs vassdrag og innsjøer (les mer om programmet i kapittel 5.1.). Totalt ble det analysert og registrert 3 453 funn. Det var uidentifiserbar plast som havnet øverst på topplisten over funn langs Nidelva (se Tabell 21 for de søppelfunnene som det ble ryddet mest av). Uidentifiserbar plast ble også funnet ved 91 prosent av alle sonene. Til tross for Norges gode panteordning ble drikkevareremballasje funnet i alle soner, og var blant de gjenstandene det ble ryddet mest av. Sammen med godteri- og snacksemballasje reflekterer dette at personlig forbruk er en stor kilde til forsøpling langs Nidelva.

Ved 80 prosent av sonene langs elva ble det registrert villfyllinger, men kun to av disse ble ryddet. Innholdet i villfyllingene var hovedsakelig metallgjenstander og skrap, samt glass uten produsentansvar. Dette avfallet skilte seg fra avfallet langs resten av elva.

Ryddeaksjonen langs Nidelva ble finansiert av Trondheim kommune og Sparebank 1 SMN.

21 Rundballer varierer i vekt ut ifra produsent og type innhold, men en tørr rundball ligger vanligvis mellom 300–1000kg.

Foto: Martin Helseth og co

Plastdugnaden – Handelens Miljøfond

Plastdugnaden er et initiativ fra Handelens Miljøfond, og engasjerer barn og unge i lag og foreninger over hele landet til å rydde søppel i stedet for å gjennomføre tradisjonelle salgsgugnader. Gjennom dette prosjektet får idrettslag, fritidsklubber og andre foreninger en mulighet til å bidra aktivt i kampen mot plastforsøpling, samtidig som de styrker fellesskapet og miljøbevisstheten blant deltakerne.

I løpet av 2024 har Plastdugnaden mobilisert nærmere 30 000 barn og unge, som til sammen har gjennomført nesten 100 000 dugnadstimer. Over 500 ryddeaksjoner er gjennomført, fordelt på alle fylker og nesten alle kommuner i Norge. Lagene har mottatt 500 kroner per deltaker som har ryddet i minst tre timer, noe som har gjort det økonomisk gunstig for foreningene å delta. Ryddeaksjonene har blitt registrert i det digitale verktøyet Rydde, og avfallet er levert til godkjente mottak. Plastdugnaden har ikke bare hatt en betydelig miljømessig effekt, men har også skapt en ny og positiv tilnærming til dugnadsarbeid i mange lokal-samfunn. Tilbakemeldinger fra deltagende klubber viser at tiltaket gir barn og unge en meningsfull aktivitet som kombinerer sosialt samhold med en viktig innsats for miljøet. Best av alt – småbarns-familier har sluppet å selge dugnadsartikler for 30 millioner kroner for å finansiere fritidsaktiviteter.

Randsfjordforbundet og Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter

Ekstremværet Hans rammet Innlandet i august 2023 og førte til storflom flere steder. Randsfjorden, som ligger vest for Mjøsa, steg flere meter på kun noen dager, og sidevassdragene flommet over sine bredder. Derfor bestemte Randsfjordforbundet, som består av kommunene Nordre Land, Søndre Land, Gran og Jevnaker, å organisere ryddeaksjoner våren etter i samarbeid med Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter.

Over tre uker i april og mai 2024 ryddet 1286 skole-elever og 147 frivillige fra lag og foreninger eierløst avfall langs vassdraget. Og oppryddingsbehovet var stort: Til sammen ble det ryddet 8 198 kilo søppel langs en strekning på nesten 65 kilometer. Den frivillige innsatsen og engasjementet var overveldende. Folk stilte opp med biler og tilhengere, båter og kanoer, og fikk med seg naboer, venner og slekt i alle aldre. Randsfjorden er Norges fjerde største innsjø og er en del av Drammensvassdraget. Rydding langs vassdragene i Innlandet er et særdeles viktig bidrag for å redusere marin forsøpling ut i havet og til resten av verden. Randsfjordforbundet er svært takknemlig for den frivillige innsatsen.

Tilbake til 70-tallet – Martin Helseth og co

Martin Helseth (30) rodde i sommer sitt andre OL, der han endte som nummer ti i dobbeltsculler. Ved siden av roingen er Ålesunderen en ivrig fridykker som i mange år har engasjert seg i kampen mot forsøpling, og har en brennende interesse for det meste som er havrelatert. Han driver også med marine restaureringsprosjekter i Oslofjorden gjennom Marea.

På en av fridykkerturene hans på Ellingsøya nord for Ålesund kom han over en gammel søppelfylling der de lokale sier det var mange som dumpet søppel særlig på 70-tallet.

Han kontaktet Attvin i Ålesund, som villig stilte opp med gratis container og opprettet et arrangement på Facebook med navnet «Tilbake til 70-tallet – en ryddeaksjon under vann». Martin brukte sin egen plattform som idrettsutøver, arbeidsplassene og sponsorene sine som rekrutteringsplattformer og bidragsytere på ulikt vis.

Det ble ryddet både av fridykkere og scubadykkere. Plastfritt Hav stilte mannsterke til rydding på land, og Prosjekt Løvetann inviterte alle deltakere på pizza i deres nye låve. Tautrekkere trakk søppelet til overflaten, og de yngre ble satt i sving som dyrereddere der de for eksempel tømte traktordekk for krabber. Resultatet var cirka 30 fremmøtte og 1,5 tonn ryddet totalt. Yngste deltaker var 5 år, og eldste 87.

Lokalt opphav til marin forsøpling langs Jærkysten – Bryne VGS og Jæren friluftsråd

Sammen med Jæren friluftsråd har Bryne videregående skule et samarbeidsprosjekt som nå er inne i sitt femte år. I prosjektet har de vært på jakt etter spor av lokale forhold i den marine forsøplingen langs Jærkysten. I prosjektets første år var deres viktigste funn artikler relatert til rekreasjonsaktiviteter og hygieneartikler. Det første kunne naturligvis knyttes til Jærkysten som tur- og utfluktsområde. Mens det andre, hygieneartiklene, var konsentrert i nærheten av kloakkanlegg.

De siste tre årene har prosjektet i hovedsak vært knyttet til én lokalitet: Haarr på Vigrestad i Hå kommune. Denne lokaliteten har elevene overvåket

og ryddet aktivt siden våren 2021. I løpet av disse årene har de samlet inn over 10 000 våtservietter/engangskluter. Det er ekstremt! I 2024 ryddet de 2 367 våtservietter fordelt på to aksjoner. Men, ved siste innsamling, 5.2.2025, satte de ny rekord og samlet inn over 3000 stykker i løpet av 60 minutter. Elevene er nå i gang med prosjektarbeid hvor målet er å bevisstgjøre folk på hva som er konsekvensen av å sende avfall på avveie, blant annet å skylle våtservietter i do. Elevene og læreren håper at denne bevisstgjøringen kan være med å redusere det lokale bidraget til marin forsøpling langs Jærkysten.

Clean Ocean, Njord Dykkerklubb, Karmøy Sportsdykkerklubb og Bømlo Sportsdykkere

Clean Ocean har i samarbeid med Njord Dykkerklubb, Karmøy Sportsdykkerklubb og Bømlo Sportsdykkere i 2024 gjennomført 18 frivillige ryddeaksjoner og tatt opp 48 400 kilo marint avfall. Siden organisasjonene startet med ryddeaksjoner i 2012 er det totalt fjernet 351 069 kilo med marin forsøpling.

Med mange års erfaring har disse organisasjonene bygget opp viktig kompetanse og gode rutiner på ryddeaksjoner. Alle aksjoner planlegges med egne rekognoseringsdykk for å få oversikt over mengde og type søppel, som er viktig for å få på plass en egen HMS-plan for gjennomføring. Det er et overordnet mål for alle aksjoner at «Alle skal komme trygt hjem», og det er ikke rapportert om ulykker eller nesten-ulykker ved noen av ryddeaksjonene. Dekk som blir brukt som fender ved kaianlegg (90 % av disse er bildekk) er det som i hovedsak blir tatt opp under aksjonene, men også trosser/garn, glassfiber og bilbatterier er vanlige funn. Selv om det noen steder begynner å bli bra, er det dessverre fortsatt store mengder å finne utenfor kaianleggene.

Uten gode tilskuddsordninger er det ikke mulig å oppnå så bra resultater og så mange antall kilo. At det gis tilskudd til kranbåt/bil, beredskapsbåter og utstyr gjør at det er trygt å gjennomføre aksjonene og enkelt å få opp avfallet fra havbunnen. Tilskudd gir organisasjoner som Clean Ocean, Njord Dykkerklubb, Karmøy Sportsdykkerklubb og Bømlo Sportsdykkere økonomisk trygghet og forutsigbarhet på hvilke kostnader som blir dekket.

4.5 Gullklypa 2023

Gullklypa er en pris som deles ut årlig til en ildsjel eller organisasjon som har gjort en ekstraordinær innsats mot forsøpling. Prisen er ryddemiljøets høyeste anerkjennelse og ble i 2024 delt ut for 20. gang. Gullklypa 2023 ble tildelt Ina Giske for hennes imponerende, genuine og trofaste innsats med frivillig opprydding.

Hold Norge Rent mottok 52 innsendte forslag til nominasjoner for Gullklypa 2023, og juryen²² nominerte følgende fem verdige kandidater til prisen:

- **Plastpiratene Dag Reynolds og Andreas Brandvoll** (Frivillig organisasjon)
- **Norges Dykkeforbund** (Paraplyorganisasjon)
- **Linda Hansen** (Ildsjel og forfatter)
- **Kate og Steinar Tjomlid** (Ildsjeler)
- **Ina Giske** (Ildsjel og forfatter)

Ina mottok prisen på bakgrunn av sitt arbeid med formidling, kunnskapsdeling og opprydding av marin forsøpling, som hun har engasjert seg iherdig for siden 2017.

I 2019 ga Ina ut barneboka «Sjøhesten Hippo og plasten i havet», en barnebok som skal bevisstgjøre barn og foreldre om forsøplingsproblemet og motivere til å ta vare på havet. En heklet versjon av Sjøhesten Hippo deltok sammen med Ina på både overrekkelsen og festmiddagen. I tillegg til formidling gjennom sitt forfatterskap er Ina stadig delaktig på ryddeaksjoner enten alene med hundene sine, med familie eller andre ryddeaktører. Utmerkelsen ble overrasket på Hold Norge Rent-konferansen i mai 2024, av fylkesordfører i Vestland, Jon Askeland. Prisen består av en gavesjekk på 50 000 kr fra Ragn-Sells, et diplom og en vandrepokal utformet av Norwegian Trash og studenter fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

Utmerkelsen ble overrasket på Hold Norge Rent-konferansen i mai 2024, av fylkesordfører i Vestland, Jon Askeland. Prisen består av en gavesjekk på 50 000 kr fra Ragn-Sells, et diplom og en vandrepokal utformet av Norwegian Trash og studenter fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

Bente Sørum fra Ragn-Sells og Gullklypavinner Ina Giske. Foto: Max Emanuelson

22 Juryen bestod av Christina Koch (Naturvernforbundet Troms og Finnmark/Vårt Hav), Kari Bunes (styret i Hold Norge Rent/ Emballasjeforeningen) og Gullklypa-vinner 2023 Ruben Oddekalv (Norges Miljøvernforbund).

4.6 Refusjonsordningen for eierløst marint avfall

Refusjonsordningen for eierløst marint avfall har som mål å stimulere til økt rydding av marin forsøpling i Norge gjennom å sikre at aktører som bidrar til frivillig opprydding ikke belastes med utgifter til transport og behandling av avfallet.

Ordningen gjelder avfall som er samlet inn i tilknytting til frivillige ryddeaksjoner som har hatt utgifter til transport eller behandling av marint avfall, eller utgifter til transport av frivillige til og fra ryddeaksjoner. I tillegg dekker ordningen enkel bevertning av frivillige på ryddeaksjoner, og i enkelte tilfeller tap eller reparasjon av utstyr som følge av en ryddeaksjon. I 2024 ble det videreført at avfallsselskapene kan søke refusjon for en andel av administrative kostnader til arbeidet med søknad til ordningen. Refusjonsordningen gjelder også for opprydding langs vassdrag og innsjøer.

I 2024 mottok Hold Norge Rent søknader fra 47 aktører, og alle ble innvilget (Tabell 22). Det ble søkt refusjon for kr 3 382 969, og i alt ble det utbetalt kr 3 186 083 i refusjon. Totalt ble det samlet inn over 680 000 kilo avfall i forbindelse med ordningen. Refusjonsordningen for eierløst marint avfall administreres av Hold Norge Rent med tilskudd fra Miljødirektoratet.

Refusjonsordningen

Omsøkt (kr)	3 382 968
Refundert (kr)	3 186 083
Søkere	47
Innvilgede søknader	47
Kilo ryddet	691 794
Kost(kr)/kilo	4,60

Tabell 22. Oversikt over utdeling av refusjon 2024.

4.7 Ryddeutstyr

Hold Norge Rent ønsker å bidra til en bred oppslutning av frivillige som ønsker å rydde søppel. Et viktig ledd i dette arbeidet er å sikre trygge og velfungerende ryddeaksjoner. Hold Norge Rent sender derfor ut gratis ryddeutstyr til frivillige ryddere over hele landet. Det er mulig å bestille følgende:

- Ryddeveileder
- Sikkerhetsveileder
- Hansker
- Avfallssekker/avfallsposer
- Storsekker
- Annet informasjonsmateriale

Ryddestyret er også tilgjengelig for frivillige som samler eget og andres avfall på tur.

Vårt nasjonale nettverk av distributører kan lokaliseres som hentepunkt i Rydde (ryddenorge.no), og disse tilbyr hansker, avfallssekker, avfallsposer, storsekker, ryddeveiledere og sikkerhetsveiledere.

Bestilling av ryddeutstyr gjøres digitalt via skjema på Hold Norge Rents nettsider holdnorerent.no/ryddeutstyr.

I 2024 har Hold Norge Rent distribuert 4 630 ruller med avfallsposer, 8 344 ruller med avfallssekker, og 386 storsekker. I tillegg er det distribuert ut 44 041 par ryddehansker. I dag har Hold Norge Rent 393 distributører av ryddeutstyr. Disse bidrar vederlagsfritt og er markert i Rydde. Ryddestyret distribueres av kommuner, avfallsselskaper, organisasjoner, bedrifter, lag og foreninger m.m.

Ryddehanskene kan vaskes! Hold Norge Rent oppfordrer til at aksjonsansvarlig samler inn og sørger for at ryddehanskene blir gjenbrukt frem til de er utslitte.

Hold Norge Rents ryddeutstyr og utsendelse av disse, er finansiert med tilskudd fra Miljødirektoratet og Handelens Miljøfond.

5 Profesjonell kartlegging

Folkeforskningen i Rydde er fortsatt den største kilden til kunnskap om forsøpling, men omfanget av profesjonell opprydding og kartlegging av forsøpling er stadig økende. I dette kapitlet trekker vi frem et utvalg av prosjekter gjort av profesjonelle aktører i 2024.

5.1 Kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer

I 2024 har Hold Norge Rent gjennomført kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer for syvende gang²³. Målet med kartleggingsprogrammet er å dokumentere forsøplings-situasjonen langs norske vassdrag og innsjøer med oppdatert data og øke kunnskapsnivået om landbasert forsøpling i Norge. Det er høyt engasjement for rydding langs kysten og på strender, noe som gjør at vi vet mindre om forsøpling på land. Som en konsekvens av dette er kartleggingsprogrammet viktig.

Med to måleområder per ferskvannskilde, ser programmet også på forskjeller i mengde forsøpling mellom områder i nærheten av motorisert ferdsel og mer avsidesliggende områder.

I 2024 ble det målt forsøpling ved 16 ferskvannskilder over hele Norge:

- Agder: Gillsvannet
- Akershus: Øyeren/Gansvika
- Buskerud: Drammenselva, Tyrifjorden
- Finnmark: Skallelva, Storelva
- Innlandet: Mjøsa
- Møre og Romsdal: Brusdalsvatnet
- Oslo: Akerselva
- Nordland: Rørvikvatnet
- Rogaland: Figgjo
- Telemark: Norsjø
- Trøndelag: Nidelva
- Vestfold: Farris
- Vestland: Oselvvassdraget (Røykenesvatnet/ Samdalsvatnet)
- Østfold: Glomma

Alle år programmet har eksistert, inkludert 2024, har vi funnet forsøpling ved nesten alle måleområdene. Målingene viser at det generelt ser ut til å være mer forsøpling i nærheten av motorisert ferdsel enn i mer avsidesliggende områder.

Funnkategorien det ble ryddet mest av var uidentifiserbar plast, og dette var også det funnet som dukket opp på flest måleområder i programmet (Tabell 23). Plast er dessuten det materialet det er ryddet mest av, med hele 75 prosent av alle funn i plast. Ellers er de identifiserbare funnene det er ryddet mest av i programmet produkter med høy forsøplingsrisiko, som for eksempel spises på farta.

Kartleggingsprogrammet måler utviklingen av forsøpling over tid langs de samme måleområdene, og i 2024 ble det ryddet mer søppel per meter enn de siste tre årene. Vi har også sett på hva slags type forsøpling som er vanlig år etter år. De siste fire årene har uidentifiserbare plastbiter og snacksemballasje vært blant de fem mest utbredte funnene hvert år²⁴, mens drikkevareemballasje og EPS har vært på topp 5 tre av fire år. Disse funnene representerer forsøpling fra personlig forbruk og industri, og det er jevnt fordelt i mengden forsøpling fra disse to kildene i 2024.

Kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer ble gjennomført med tilskudd fra Miljødirektoratet og Handelens Miljøfond.

23 Hold Norge Rent (2025). «Forsøpling langs vassdrag og innsjøer 2024».

24 Uidentifiserbare plastbiter og snacksemballasje har vært til stede på flest måleområder.

Topp 5 tallrikhet (venstre) og tilstedeværelse (høyre)

Kategori	Antall funn	% av alle funn (3837)		Kategori	Antall måleområder	% av alle måleområder (32)	
Uidentifiserbare plastbiter	1 234	32%		1 Uidentifiserbare plastbiter	27	84%	
Glass uten produsentansvar	368	10%		2 Godteri- og snacksemballasje	20	63%	
EPS (isopor) >5 cm	338	9%		3 Drikkevareemballasje	20	63%	
Godteri- og snacksemballasje	231	6%		4 EPS (isopor) >5 cm	19	59%	
Metallgjenstander og skrap	141	4%		5 Tobakksprodukter	19	59%	

Tabell 23. Oversikt over topp fem funn, basert på tallrikhet og tilstedeværelse, gjennom kartleggingsprogrammet for forsøpling langs vassdrag og innsjøer.

Foto: Hold Norge Rent

Foto: Jonas Carlsen / Push Media

5.2 NORCE: Plast i norske elver

NORCE publiserte i 2024 rapporten «Plast i norske elver», som kartla plastforsøplingen i 84 norske elver²⁵. De kartla 1000 km elvebredd, og landbruket kom ut som den største kilden til forsøpling (Se topp funn i Tabell 24).

Av all plast analysert kunne 63 prosent spores til landbruket, med rundballeplast som det mest dominerende. Totalt sett var det lengre strekninger med landbrukslandskap enn strekninger med industri langs norske elver. Tatt dette i betraktning bidrar industrien med mye plastforsøpling, da 16 prosent av plasten var fra industri.

De mest forsøplede elvene rant gjennom enten landbruksområder eller urbane områder. Lierelva var den mest forsøplede elven, med i snitt 86 cm plast per meter elvelengde. I fire elver ble det ikke funnet noe plast, alle i områder med lite bebyggelse og landbruk.

I 2019 ble det gjennomført en lignende kartlegging i 43 elver på Vestlandet, og 11 av disse ble kartlagt igjen i denne rapporten. I 10 av disse elvene ble det funnet mindre plast under den andre kartleggingen.

Topp 5 plastfunn i norske elver

	Kategori	Antall
1	Landbruksplast	6 969
2	Matemballasje/flasker	5 142
3	Bygg/industri	2 899
4	Plastposer	1 791
5	Vei/dekk	513

Tabell 24. Topp fem funn av plastgjenstander som forsøplet elvene undersøkt av NORCE. Tallene er hentet fra rapporten til NORCE.

25 Velle med fler. (2024) Plast i norske elver. NORCE LFI rapport nr 536. 49 sider. NORCE Bergen. ISSN 2535–6623. [Les mer her.](#)

5.3 Norwaste: Plast langs norske veier

Norwaste publiserte i 2024 en rapport om veiforsøpling i Norge. Kartleggingen var landsomfattende, og resultatene estimerte at forsøpling langs norske veier årlig ligger på over 700 tonn, hvorav 300 tonn er plast²⁶.

Kartleggingen inkluderte avfall fra både profesjonell vårrengjøring, og fra 15 utvalgte veistrekninger fordelt på fem fylker. Plukkanalyser av avfallet ble gjennomført ved bruk av en protokoll med 49 ulike kategorier.

I antall ble det registrert mest engangsplast og plast, hvor topp tre var sneip, snus og uidentifiserbar plast (Tabell 25). I vekt utgjorde bildeler i plast den største andelen med 13 prosent. Rapporten viser også at veier med høy biltrafikk har mer forsøpling.

Rapporten undersøker også antatte/mulige kilder til forsøplingen. Den største andelen av den registrerte forsøplingen kan ifølge rapporten spores tilbake til personlig forbruk som tobakksprodukter, takeaway-emballasje og annet personlig forbruk

Topp 5 funn langs vei

	Kategori	% av alle funn
1	Sneip	42 %
2	Snus	12 %
3	Uidentifiserbar plast	6 %
4	Emballasjeposer og -folie for matvarer som inngår i SUP*	6 %
5	Annet papp/papir	5 %

Tabell 25. Topp fem funn funnet langs veier. * Inngår i direktivet om plastprodukter (også kalt SUP-direktivet).

26 [Norwaste](#) (2024). Hvor mye plast ender opp langs norske veger.

5.4 OSPAR: Overvåkning av strandsøppel

OSPAR-konvensjonen

Norge er blant 15 land (+ EU) som har signert OSPAR-konvensjonen (Oslo-Paris konvensjonen) for bevaring av det marine miljøet i Nordøst-Atlanteren. Et av tiltakene i konvensjonen er å delta i overvåkingen av strandsøppel gjennom rydding og registrering av mengde, type og sammensetning søppel.

Overvåkingen administreres av Miljødirektoratet²⁷ og i 2024 ble den utvidet fra 7 strender til 15. Disse er fordelt jevnt langs Norges kyst, inkludert tre strender på Svalbard. Miljødirektoratet har engasjert syv aktører til å gjennomføre overvåkingen: Naturtjenester, Bo Eide Miljøfoto, SALT Lofoten, Hold Norge Rent, Runde Forsking, Oslofjordens Friluftsråd og Sysselmesteren på Svalbard. Strendene nord for polarsirkelen overvåkes to ganger i året, mens de sydligere overvåkes tre ganger.

Resultater

I 2024 ble det totalt registrert 12 543 funn, hvorav hele 96 prosent var gjenstander av plast. På topplisten basert på antall (Tabell 26) ligger fiskeriredskaper og uidentifiserbare plastbiter. Selv om mye av forsøplingen er fra fiskeindustrien er det også en del funn fra personlig forbruk. For eksempel ble det registrert over 600 lokk og korker, og over 300 godteri- og snacksemballasjer.

Topp 5 funn registrert gjennom OSPAR 2024

	Kategori	Antall	% av alle funn
1	Snøre, line (<1 cm diameter)	3 300*	26 %
2	Uidentifiserbar plast (2,5 cm- 50 cm)	2 628	3 %
3	Uidentifiserbar plast (<2,5 cm)	2 222	1 %
4	Fiskegarn	1 012	1 %
5	Andre plastgjenstander	674	1 %

Tabell 26. Topp fem funn registrert i 16 registreringer gjennom OSPAR, i Norge 2024 (det ble registrert ved 14 strender i 2024, og alle strendene ble registrert én gang, bortsett fra én strand, Ytre Hvaler, som hadde tre registreringer). * hvorav 75% var dolly rope (fra trålefiske). Den største mengden med dolly rope ble registrert ved Ytre Hvaler, og på grunn av tre registreringer blir denne fremtredende i datasettet.

27 Les mer om overvåking av strandsøppel i Norge gjennom OSPAR-konvensjonen på [Miljødirektoratets sider](#).

5.5 Rent hav

Rent hav er et verktøy utviklet av Miljødirektoratet for alle som jobber med marin forsøpling. Dette inkluderer profesjonelle ryddeaktører, kunnskaps-innhentere og forvaltningsorganer. Verktøyet brukes for å registrere, planlegge, koordinere og prioritere oppryddingsaktivitet. Her kan brukere registrere, planlegge, koordinere og prioritere oppryddingsaktivitet. Aksjoner fra frivillige registrert i Rydde vises også i kartløsningen til Rent hav, og dette gjør det enklere for profesjonelle og frivillige å koordinere oppryddingsaktiviteten.

I 2024 ble det registrert 3 174 aksjoner i Rent hav, hvorav 78 prosent av disse var gjennom Rydd i Tide28 (tidligere kalt Rydd Norge). Det var totalt 19 159 personer som deltok i oppryddingsarbeidet, hvorav 39 prosent var frivillige. Det ble ryddet 795 045 kg. Av 3 174 aksjoner ble det registrert funn i 159 aksjoner (se resultater i Tabell 27).

Topp 5 funn registrert i Rent hav

	Kategori	Antall funn	% av funn	
1	Plastpellets*	1 000 486	86 %	
2	Tau**	32 155	3 %	
3	Drikkevare-emballasje***	14 990	1 %	
4	Uidentifiserbare plastbiter****	10 926	1 %	
5	Lokk, korker og drikkeboks-ringer	9 052	1 %	

Tabell 27. Topp fem funn registrert i 159 aksjoner i Rent hav 2024. * 1 000 001 pellets ble registrert på én aksjon. ** 66 prosent var under 50 cm. *** 89 prosent var aluminiumsbokser, 3 prosent plastflasker og 7 prosent glassflasker. **** 90 prosent var under 50 cm.

28 Rydd i Tide-programmet, grunnlagt av Handelens Miljøfond i 2021 (da kalt Rydd Norge), har som mål å rydde 55% av Norges ytre kyst innen 2025 og vedlikeholde allerede ryddede områder. Les mer på handelensmiljofond.no/rydd-i-tide

29 Tallene er hentet fra [Fiskeridirektoratets sider](#).

5.7 Levende hav: Teineplukking

Levende hav: Teineplukking er et samarbeidsprosjekt mellom Norges Miljøvernforbund, Vuvi AS og Skjærgårdservice AS, som blant annet har hatt som mål å hente opp tapte fiskeredskap (teiner, ruser og garn) langs kystlinjen fra Stord til Øygarden. Dette arbeidet ble gjort ved hjelp av ROV (undervannsdrone) for å drive søk og rydde opp redskaper. På 17 aktive opprydningsdager med over 189 timer under vann, ble det ryddet 238 fiskeredskaper, i tillegg til annen marin forsøpling inkludert dekk og tau.

I fiskeredskapene som ble hentet opp ble det gjort funn av 73 levende dyr som ble sluppet ut: 30 krabber, 23 kreps, 18 fisk, 1 hummer og 1 blekksprut.

Det var 50 teiner som ble vurdert som i god stand, hvorav 15 ble levert tilbake til eier. De øvrige 35 ble oppgradert og solgt som en del av prosjektets gjenbruksordning.

Dette prosjektet har vært en pilot i 2024 og det planlegges en videreføring av arbeidet.

Totalt antall fiskeredskaper ryddet i prosjektet Levende hav: Teineplukking:

- 72 klappteiner
- 65 skotteteiner
- 24 krepseteiner (ofte i lenke)
- 33 garn
- 22 ruser
- 15 liner
- 7 nett

Foto: Norges Miljøvernforbund

Foto: Max Emanuelson

6 Internasjonal opprydding

I tillegg til arbeidet mot forsøpling i Norge, har Hold Norge Rent i flere år samarbeidet med andre organisasjoner i Norden og Arktis på prosjekter innenfor opprydding og kunnskapsdeling. I dette kapittelet presenterer vi resultater fra prosjektene i 2024. Arbeidet mot forsøpling foregår over hele verden, og vi trekker videre frem et par internasjonale prosjekter som viser ulike vinkler for å kjempe mot forsøpling.

6.1 Nordic Coastal Cleanup

Nordic Coastal Cleanup (NCC) er et samarbeidsprosjekt mellom åtte nordiske organisasjoner, med et felles mål om å rydde opp og redusere marin forsøpling nasjonalt og i Norden. Nettverket består av Håll Sverige Rent, Ruddy Føroyar, CSR Grønland, Worldwide Friends Veraldarvinir (Island), Håll Skärgården Ren avdeling Finland og Åland, Hold Danmark Rent og Hold Norge Rent. Nordisk strandryddedag

Nordisk strandryddedag ble arrangert i samtlige land mellom april og mai. Totalt deltok 6 059 frivillige fra hele Norden på denne ryddedugnaden og det ble ryddet 62 000 kilo.

Nordiske referansestrender

Syv land har gjennomført kartlegging av marint avfall på minst tre strender. Dette ble enten registrert gjennom NCCs egen protokoll, eller konvertert til den via registreringer i nasjonale overvåkningsprogrammer (J-list eller OSPAR). Totalt ble det registrert 25 979 funn, hvorav uidentifiserbare plastbiter utgjorde den største andelen (Tabell 28).

Nordic Coastal Cleanup er finansiert av Nordisk ministerråd.

Topp 5 funn NCC 2024

	Kategori	Antall funn	% av funn	
1	Uidentifiserbare plastbiter	11 209	50%	
2	Tau	7 289	33%	
3	Fiskegarn og andre fiskeri-relaterte funn	1 558	7%	
4	Annet	1 337	6%	
5	Korker og lokk	929	4%	

Tabell 28. Topp fem funn registrert gjennom kartleggingen av referansestrender i NCC.

6.2 Arctic Cleanup

Mikroplast og annen marin forsøpling er funnet i vannsøylen, i havis, på havbunnen, i sedimenter og langs kysten i Arktis. Forsøpling truer det sårbare økosystemet i nordområdene, og det er derfor viktig med opprydding og kunnskapsformidling i regionen.

Arctic Cleanup er et samarbeidsprosjekt mellom Hold Norge Rent, Ocean Conservancy og lokale ryddemiljøer i Arktis³⁰. Prosjektet skal bidra til å rydde opp og forebygge forsøpling i Arktis gjennom frivillig opprydding i hele regionen. Prosjektet samler også kunnskap om kilder og årsaker til forsøpling gjennom folkeforskning. I tillegg legger prosjektet til rette for et nettverk på tvers av ryddemiljøer i Arktis.

Hold Norge Rent koordinerer rydding via Finnmark Friluftsråd, Vårt Hav, Innovation South Greenland og Veraldarvinir Worldwide Friends (Island). I tillegg koordinerer Ocean Conservancy rydding via mange lokale aktører i Alaska. I 2024 ble det gjennomført ryddeaksjoner i Troms og Finnmark, på Island, på Grønland og i Alaska. Funnregistreringer fra ryddeaksjonene viser at snøre og tau er de vanligste funnene, etterfulgt av plast- eller isoporbiter og biter av fiskenett (Tabell 29).

Nøkkeltall fra ryddeaksjonene i 2024:

- Antall aksjoner: 70
- Antall frivillige: 1 083
- Kilo innsamlet søppel: 77 000
- Kilometer ryddet: 506
- Antall funn: 40 715

Arctic Cleanup mottok i 2024 midler fra Klima- og miljødepartementet og Ocean Conservancy.

30 Les mer om Arctic Cleanup på [Hold Norge Rent sine sider](#).

6.3 The Ocean Cleanup

The Ocean Cleanup (TOC)³¹ er en ideell stiftelse som utvikler og skalerer opp teknologi som kan brukes til å rense verdenshavene for plast. For å nå dette målet arbeides det med to parallelle strategier:

1. Fange opp plast i elver for å stoppe tilsig av plast i havet.
2. Rydde opp plasten som allerede har samlet seg i havet.

Ifølge TOC er det 1000 elver i verden som er ansvarlig for omtrent 80 prosent av elveforsøplingen. For å prøve å løse utfordringen har de utviklet forskjellige typer teknologiske løsninger til ulike typer elver (ingen elver er like).

Størstedelen av havplasten samler seg i fem konsentrerte søppelområder³², hvor den største er lokalisert i Stillehavet mellom Hawaii og California. Den grunnleggende utfordringen med å rydde opp plast i havet er at plasten blir svært fortynnet og spenner seg over millioner av kvadratkilometer. For å løse dette vil det først bli laget kunstige kystlinjer hvor hensikten er å lede plastforsøpling inn i en konsentrert sone hvor etter hvert ryddesystemet samler opp plastforsøplingen. Plastforsøplingen blir deretter transport til land for resirkulering. I dag har prosjektet 14 systemer i drift, samt 1 system installert for testing. Totalt har prosjektet ryddet 20 651 034 kilo søppel.

31 Les mer om prosjektet på [theoceancleanup.com](#).
32 Les om de fem gyrene med marin forsøpling på [National Ocean Service](#).
33 Les mer om CLOCC på [Sirk Norge sine sider](#).

6.4 CLOCC

Clean Oceans through Clean Communities (CLOCC) er en del av Norges bistandsprogram mot mikroplast og marin forsøpling³³. Programmets mål er å redusere marin plastforsøpling gjennom forbedret avfallshåndtering i land der store mengder avfall havner i havet. Programmet, etablert i 2019 av Sirk Norge (tidligere Avfall Norge) og International Solid Waste Association (ISWA), samarbeider tett med lokale partnere og myndigheter for å utvikle bærekraftige og integrerte avfallssystemer.

Per nå arbeider CLOCC i tre regioner i Indonesia og en delstat i India. Hvert prosjekt har følgende faser: 1) utvikling av langsiktige avfallsplaner som dekker alt fra innsamling og kildesortering til behandling av fraksjoner, infrastruktur og kostnadsstruktur, 2) bygging av kapasitet hos myndighetene og lokal-samfunn for å sikre lokalt eierskap og økonomisk bærekraft, og 3) implementering av systemer for å redusere avfallslekkasje og skape arbeidsplasser innen avfalls- og sirkulærøkonomi.

Prosjektets resultater inkluderer blant annet:

- Forbedret avfallstjeneste ved at 12 000 husholdninger nå betaler avfallsgebyr og mottar tjenester. Dette har økt fra 0.
- Ulovlig dumping og brenning av avfall er redusert.
- Mengden avfall håndtert ved materialgjenvinningsanlegg økte fra 10,2 tonn per dag til 48,8 tonn per dag. Dette er avfall som tidligere ville endt opp i naturen.

Nettverk for frivillig opprydding (NFO)

Grunnet økt aktivitet og engasjement for opprydding de siste årene, har det blitt et større behov for dialog, systematisk koordinering og samarbeid mellom ryddeaktørene både lokalt, regionalt og nasjonalt. Derfor ble Nettverk for frivillig opprydding (NFO, tidligere KOSAM) opprettet av Hold Norge Rent i samarbeid med Senter mot marin forurensning (nå Miljødirektoratet) i 2018. NFO er i dag et nettverk for lokale og regionale aktører som mobiliserer til, tilrettelegger for og koordinerer opprydding regionalt og lokalt, og ledes av Hold Norge Rent.

Målet for nettverket er å være et aktivt forum for å drøfte planer, skape engasjement og løse utfordringer knyttet til frivillig opprydding. Nettverket består av omtrent 50 aktive aktører dominert av frivillige organisasjoner, friluftsråd, avfallsselskaper og dedikerte ryddeaktører. Også statsforvaltere og kommuner som koordinerer frivillig opprydding inviteres til å delta.

I 2024 har nettverket gjennomført 10 digitale møter og én fysisk samling i Kolbotn.

Nettverket har bidratt til en god dialog og samarbeid i Norges frivillige ryddemiljø og har ført til bedre koordinering og organisering av frivillig opprydding og mer effektiv utnyttelse av ressursene i miljøet. Nettverket er også en viktig kommunikasjonskanal for å mobilisere nye frivillige.

NFO består av aktører som har en nøkkelrolle lokalt og regionalt og som samtidig ønsker å samarbeide på tvers av organisasjoner og geografi. Aktører som ønsker mer informasjon om deltagelse, oppfordres til å ta kontakt på post@holdnorerent.no.

Nettverk for frivillig opprydding ble finansiert av Handelens Miljøfond.

Takk til de frivillige

Hold Norge Rent vil gjerne takke alle som har bidratt med innhold til årets rydderapport, men den største takken retter vi til alle frivillige som har bidratt til å rydde søppel og registrere deres aktivitet i Rydde gjennom 2024.

Foto: Hold Norge Rent

Tusen takk til dere som bruker Rydde og registrerer hva dere finner. Denne folkeforskningsdataen er det som legger grunnlaget for kunnskapen vi har om forurensning i Norge i dag, og uten den hadde det ikke vært mulig å lage denne rapporten.

Vi vil også gjerne benytte muligheten til å oppfordre alle til å benytte seg av registreringsløsningen ryddenorge.no. Jo mer data som registreres, jo større innsikt får vi i forurensningsproblematikken i Norge, og tiltak mot forurensning kan gjøres best mulig målrettet.

Bli en folkeforsker du også!

Registrer din ryddeaksjon og dine funn på ryddenorge.no neste gang du er ute i rydde, enten det er i området du bor, langs en elv eller på stranda.

Takk til samarbeidspartnere

Hold Norge Rent takker våre samarbeidspartnere for støtte gjennom flere år og for bidrag til ryddesesongen 2024.

Hold Norge Rents arbeid ble også støttet av Norges sjømatråd i 2024.

Oversikt over frivillige aktører

Finn en lokal kontakt i ryddemiljøet for å få mer informasjon om hvordan du kan delta på ryddeaksjoner.

Nasjonale aktører
[Naturvernforbundet](#)
[Norges Dykkerforbund](#)
[Clean Shores Global](#)
[PlastPiratene](#)
[Hold Norge Rent](#)

Oversikt lokale kontakter:

OSLOFJORDEN (OSLO, AKERSHUS, BUSKERUD, ØSTFOLD, VESTFOLD OG TELEMARKE)
Koordinatorer:
[Oslofjordens Friluftsråd](#)
[Strandrydding i Vestfold](#)
[PlastPiratene](#)
[Miljøstiftelsen Elv og Hav](#)
[Midtre Telemark Vannområde](#)
[Fjord CleanUP](#)
[Rydd Marka](#)
[Rusken/Oslo kommune](#)
[Clean Coast Anglers](#)
[Singlefjorden Kystlag](#)
[Marea](#)
[World Saving Hustle Oslo, Viken og NMBU](#)
[Guerilla Plastic Movement](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

INNLANDET
Koordinatorer:
[Hold Innlandet Rent](#)
[Valdres Friluftsråd](#)
[PlastPiratene](#)
[Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter](#)
[Clean Coast Anglers](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

AGDER
Koordinatorer:
[Sjøsjukt \(viderefører Våre Strender prosjektet i samarbeid med Raet Nasjonalpark\)](#)
[Lister Friluftsråd arrangerer Teinejakta](#)
[PlastPiratene](#)
[Mandal Dykkerklubb](#)
[Søgne Dykkerklubb](#)
[Våre Strender Lindesnes](#)
[Vi Rydder Lillesand](#)
[Klimaalliansen](#)
[Åros Undervannsklubb](#)
[Lindesnes kommune](#)
[Kristiansand kommune](#)
[Statsforvalteren Agder](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

ROGALAND
Koordinatorer:
[Jæren Friluftsråd](#)
[Ryfylke Friluftsråd](#)
[Friluftsrådet Vest og Strandryddeaksjon Haugalandet](#)
[Clean Shores Global](#)
[Mauka Makai](#)
[World Saving Hustle Stavanger](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

VESTLAND
Koordinatorer:
[Bergen og Omland Friluftsråd](#)
[Friluftsrådet Vest \(Kvinnherad, Etne, Stord, Bømlo, Fitjar\) og Strandryddeaksjon Haugalandet](#)
[Norges Miljøvernforbund,](#)
[Fjordane Friluftsråd](#)
[PlastPiratene](#)
[In The Same Boat](#)
[World Saving Hustle Bergen](#)
[Naturvernforbundet i Hordaland oppfordrer til å bli med på Plastjakten](#)

MØRE OG ROMSDAL
Koordinatorer:
[Sunnmøre Friluftsråd,](#)
[Nettverk Marin Forsøpling Møre og Romsdal ved Runde Miljøsen](#)
[Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal](#)
[PlastPiratene](#)
[Plastfritt Hav](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

TRØNDELAGE
Koordinatorer:
[Hold Midt-Norge Rent](#)
[Hold Trondheim Rent](#)
[Clean Shores Ræns](#)
[Lamo marked](#)
[World Saving Hustle Trondheim](#)
[NTNU Dykkergruppa](#)
[Draugen Froskemannsklubb](#)
[Trondheim Fridykkerklubb](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

NORDLAND
Koordinatorer:
[Rent Hav Helgeland](#)
[Lofoten Avfallsselskap](#)
[IKS \(Vågan, Vestvågøy, Flakstad og Moskenes\)](#)
[Salten: Reine Strender \(Iris Salten\)](#)
[Vesterålen: Reno Vest](#)
[In the Same Boat](#)
[World Saving Hustle Nord-Norge \(Mo i Rana\)](#)
[Lofoten Undervannsklubb](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

TROMS
Koordinatorer:
[Nord-Troms Friluftsråd](#)
[Ren Kyst \(Tromsø og Karlsøy\)](#)
[Vårt Hav](#)
[PlastPiratene](#)
[World Saving Hustle Tromsø](#)
[Ishavskysten: Ishavskysten Friluftsråd \(Balsfjord, Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord\)](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

FINNMARK
KOORDINATORER:
[Finnmark Friluftsråd](#)
[Vakre Varanger](#)
[Vårt Hav](#)
[PlastPiratene](#)
[Naturvernforbundet lokalt](#)

NB! Dette er ikke en komplett oversikt over frivillige aktører som er ute og rydder.

Dette er en liste over aktører som koordinerer frivillig opprydding lokalt eller regionalt og som har sagt seg villige til å ta imot henvendelser fra frivillige, barnehager, skoler m.m. som trenger hjelp til for eksempel å finne steder å rydde, kvitte seg med innsamlet avfall, veiledning i bruk av Rydde, foredrag o.l.

Gi oss tilbakemelding på post@holdnorerent.no dersom en kontakt fra listen ikke responderer eller du savner en aktør på listen.

Se nettverk på våre [nettsider](#).

Mer naturglede og mindre søppel med

Ha-med-koppen

**HOLD
NORGE
RENT**

Selges hos eagleproducts.com

Bli stolt medlem av
**HOLD
NORGE
RENT**

Støtt vårt arbeid mot forsøpling gjennom medlemskap

Bedrifter, offentlige virksomheter, organisasjoner og ideelle lag og foreninger inviteres til å støtte Hold Norge Rents arbeid gjennom medlemskap.

Ta kontakt på post@holdnorerent.no eller gå inn på våre nettsider og bli medlem: holdnorerent.no/blimedlem

Sammen mot forsøpling

